БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 213(5105)
Среда
Октябриин
23
1946 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ.

КОММУНИСТНУУДАЙ МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ ҺУРАЛСАЛ

Манай советскэ гүрэн хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайниие илалта түгэлдэрөөр дүүргээд, амгалан сагай үедэ сталинска шэнэ табанжэлэй агууехэ түсэбые бэелүүлжэ эхилбэ.

Социалистическэ оронай туйлаһан бүхы гайхамшагта илалтанууд большевистскэ партиин политикые хэлбэришэгүй сэхээр бэелүүлһэнэй аша үрэ мүн. Большевистскэ парти хадаа советскэ гүрэнэй хүтэлбэрилхы хүсэн гээшэ. Тэрэ болбол дэлхэй дээрэ эгээл түрүү болохо ниитын наукын—марксистско-ленинскэ теориин үндэһэ һуури дээрэ ажал хүдэлмэреэ ябуулна. Энэ теори манай партиин хүсэниинь ба зэбсэгэнь болоно.

Шэнэ табанжэлэй түсэбые бэелүүлхын түлөө агуухэ тэмсэлдэ большевистскэ парти болбол ажалшан арадые толгойлон ударидажа ябана. Мүнөө үргэн олон ажалшадые коммунистическэ мэдэрэлтэй болгон хүмүүжүүлгэ, хүн зоной мэдэрэлдэ байгаа капитализмын үлэгдэлнүүдые усадхалга гээшэ манай саашанхи хүгжэлтын шухалын шухала зорилго болоно. Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлгэ хадаа коммунистнуудые идейно-политическээр хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие партийна организацинуудай ямар зэргээр табиһанһаа дулдыдаха байна. Юундэб гэхэдэ, коммунист болбол айхабтар ехэ хүтэлбэрилхы үүргэтэй оронойманай түрүү болбосоронги хүн гээшэ. Коммунистнууд хадаа хэдэн миллион советскэ хүнүүдэй ажалай добтолгодо түрүү зэргэдэ, жэшээ харуулан ябаха, ажалшан арадые ударидажа ябаха үүргэтэй.

Тиимэһээ коммунист болбол марксистско-ленинскэ һургаалые, партиин политическэ ба эмхидхэлэй дүршэлые шудалхын тула саг үргэлжэ хүдэлмэрилхэ ёһотой. Тиигээл һаа большевистскэ партиин членэй үндэр арюун нэрые абажа ябажа шадаха.

Өөрынгөө гансахан ажал хүдэлмэреэр лэ һонирхоод, политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхын түлөө оролдодоггүй, идеологиин асуудалнуудаар, манай саашанхи хүгжэлтын перспективэнүүдээр һонирходоггүй хүн ниитын ажабайдалһаа гээгдэдэг, идейнэ бэшэ хүн болодог байна. Тиимэ коммунист өөрынгөө ба бүхы партиин зорилгые хүсэд тодоор мэдэхэгүй ба зоригтойгоор урагшаа дабшаха аргагүй байдаг дээрэһээ, таамгаар ябадаг болоно. Өөрынгөө оюун мэдэрэлые дээшэлүүлхын түлөө, марксизм-ленинизмын үндэһэ һууринуудые шудалхын түлөө хододоо оролдожо байхые партиин член ба кандидат бүхэниие ВКП(б)-гэй Устав уялгална.

Партиин ЦК ба нүхэр Сталин коммунистнуудые идейно-политическээр хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид һайжаруулхын эрилтэ илангаяа мүнөө үедэ хурсаар табина. Дайн сэрэгэй үедэ партиин зэргэдэ хэдэн зуугаад мянган залуу коммунистнууд ороһон байгаа. Манай Бурят-Монголой областной партийна организациин бүхы членүүдэй 68 процентнь дайнай жэлнүүдтэ партиин зэргэдэ ороһон залуу коммунистнууд болоно. Тиимэһээ эдэнэрые политическээр хүмүүжүүлгэ, тэдэнэй теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлгэ хадаа партийна организацинуудай эгээл шухала зорилгонь байха ёһотой.

Гэбэшье, партида шэнээр абтагдагшадые идейно-политическээр хүмүүжүүлхын түлөө партийна организацинууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Марксистско-ленинскэ теориие коммунистнуудай өөһэдөө шудалха ябадал муугаар эмхидхэгдэнэ. ВКП(б)-гэй Хорнин айком, тэрэнэй агитаци ба пропагандын таһаг коммунистнуудай кружогуудта ба өөһэдынь һуралсалые һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй байна. ВКП(б)-гэй историин хураангы курс, «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай» нүхэр Сталинай түүхэтэ номуудые шудалан үзэхэ кружогууд Хорнин аймагта хүдэлмэрилнэгүй. Парткабинедэй хүдэлмэри мүн тон муугаар табигданхай. Партийно-политическэ, агитационно пропагандистска хүдэлмэриие һайжаруулхын талаар айкомой зүгһөө партийна эхин организацинуудта бодото туһаламжа үгтэдэггүй, тэдэнэй хүдэлмэриин хойноһоо хиналта табигдадаггүй байна. Тус айкомой агитаци ба пропагандын таһаг (даагшань нүхэр Шабаев) коммунистнуудай һуралсалые эмхидхэхэ ябадалһаа, үнэндөө, зайлашоод байна. Партиин ЦК-гэй заабаринуудые дүүргэдэггүй иимэ ябадалнууд саашадаа тэсэшэгүй байна.

Партиин членүүд ба кандидадуудай идейно-политическэ һуралсалай хэрэгые эрид һайжаруулха, һайнаар эмхидхэхэ ябадал мүнөө бүхы партийна комитедүүдэй шухалын шухала зорилго болоно. ВКП(б)-гэй бүхы членүүд ба кандидадуудые һуралсалда хабаадуулхые хангаха хэрэгтэй.

Энэ хэрэгые шадамараар ба зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй. Эрдэм һургуулитай коммунистнууд ВКП(б)-гэй историин хураангы курсые өөһэдөө шудалха байна. Тиихэдэ партийна органууд тэдэнэй һуралсалай ябасые ба шанарые хинан шалгажа байха, тэдэндэ саг үргэлжэ туһалжа, лекци ба консультацинуудые эмхидхэжэ байха уялгатай. Бага бэлэдхэлтэй коммунистнуудые һургахын тула политһургуулинууд ба кружогуудые эмхидхэхэ шухала. Тэдэниие һайн бэлэдхэлтэй ба дүршэлтэй пропагандистнууд ба лекторнүүдээр хангаха хэрэгтэй. Политическэ һургуулида хабаадагшад хадаа партийна эхин организацинуудай дэргэдэхи политһургуулинуудай шэнэ программаар һуралсаха еһотой.

Октябриин 1-һээ эхилжэ Кяхтын аймагта үдэшын политһургуули эмхидхэгдэжэ, түрүүшын занятинууд үнгэргэгдэһэн байна. Һургуулиин хүдэлмэриие саашадань һайн бэлэдхэлтэйгээр ябуулбал коммунистнуудай теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэхэ болоно. Тиимэһээ энэ хүдэлмэридэ еһо тэдыгээр бэшэ, харин еһотой большевистскээр хандаха хэрэгтэй. Һургуулинуудай һуралсалые зүбөөр эмхидхэжэ, занятинуудыень, программын еһоор, хатуу системэтэйгээр ба таһалгаряагүйгөөр үнгэргэхэ шухала.

Коммунистнуудые идейно-политическээр хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайнаар табихын тула партийна комитедүүд айхабтар ехэ хүдэлмэри хэхэ уялгатай. Тон түрүүндэ пропагандистска кадрнуудые зүбөөр хубаарилан табижа, политһургуулинуудай ба кружогуудай һуралсалай шанарые хангаха еһотой. Партийна комитедүүд болбол кадрнуудай ажал-ябуулгые ударидаха, тэдэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ ба шалгажа байха үүргэтэй. Партиин айкомууд коммунистнуудай идейно-политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин талаар партийна эхин организацинуудай тоосоое дуулаха болбол һайн байна.

Партиин зэргэдэ һүүлшын жэлнүүдтэ ороһон хүнүүд, ажахын ба дайнай фронтнууд дээрэ шэн габьяа харуулһан залуу коммунистнууд өөрынгөө теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ хүдэлмэрилхэ еһотой. Ажахын ба культурын алибаа һалбаринуудта шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлаха ябадал коммунистнуудай идейнэ ургалтаһаа шалтгаалан дулдыдаха байна гэжэ ойлгохо шухала. Большевистскэ партиин член бүхэнэй арюун уялга хадаа манай урагшаа дабшалтын замые эли тодоор гэрэлтүүлэн харуулжа байдаг марксистско-ленинскэ теориие гүнзэгыгөөр шудалха ябадал болоно.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Обкомдо

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болбол Сэлэнгын ба Заиграйн аймагуудта «Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Устазые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна гэжэ тэмдэглэбэ. Дурсагдагша аймагуудай олонхи колхозууд энэ шухала тогтоолые колхозннгуудай хамтын суглаан дээгүүр еһо дүүргэһэн тэдыгээр зүбшэн хэлсээд, хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн дутуунуудые усадхаха талаар бодото хэмжээнүүдые абаагүй байха юм.

Ажалта үдэрнүүдэй хэрээргэ зүбөөр гаргашалагдаһан эд зөөри, мүнгэн хэрэгсэлнүүдые хуули бусаар гаргашалһан, колхозуудай ниитын газарые үриһэн ябадалнуудые шалгаха хүдэлмэри халиргайгаар үнгэргэгдэнэ. Гадна, Сэлэнгын аймагай 8 колхозуудаар, Заиграйн —11 колхозуудаар мүнөө хүртэр шалгалта эхилээдүй байһаар. Энэнэй эсэстэ захиргаанай ба правлени шадар ажаллажа байгаа хэдэн олон хүнүүдэй тооё хороолго, организаци ба зарим хүнүүдэй колхозуудһаа хуули бусаар абаһан газар, эд зөөри ба мүнгэн хэрэгсэлнүүдые бусаажа абалга тон удаагаар үнгэргэгдэнэ. Мүн хүдөө ажалай артелиин Уставые бүдүүлигээр хазагайруулһан гэмтэ хүнүүд харюусалгада хабаадуулагдаагүй байһаар.

Колхозннгууд, партийна, советскэ эдибхитэдэй дунда хүдөө ажалай артелиин Устав ба колхозно байгуулалтын талаар парти ба правительствын шухала шиидхэбэринүүдэй политическэ дэбжэлтые, мэринүүд эмхидхэгдээгүй байха юм.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болбол тэдэ аймагуудай партийна, советскэ организацинууд хадаа СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолоор зоригжоһон үргэн ниитэ колхозннгуудай политическэ дэбжэлтые, хүдөө ажалай продуктнуудые тушааха талаар гүрэнтэйгөө түргэн тоосохо, ажахын жэлэй хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ дүүрэн хэрэглэжэ шадаагүй байна гэжэ тэмдэглээ.

Тиихэ зуураа, республикын Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болбол СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1946 оной сентябриин 19-эй тогтоолые дүүргэхэ талаар дутуунуудаа түргэн усадхахые ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр Будаев, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Халтанов, ВКП(б)-гэй Заиграйн айкомой секретарь нүхэр Сафронов, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Соболев гэгшэдһээ эрилтэ хэбэ. Тэрээнтэй хамта, Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Обком болбол СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые зүбшэн хэлсээгүй байһан колхозуудаар энэ дары колхозннгуудай хамтын суглаа үнгэргэхэ, мүн энээнһээ урда тээ энэ тогтоолые халиргайгаар зүбшэн хэлсэһэн газарнуудта колхозннгуудай хамтын суглаае дахяад үнгэргэхэ гэжэ дурсагдагша аймагуудай гүйсэдкомууд ба ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгалаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые бүхы колхозуудаар зүбшэн хэлсэлгые эмхидхэжэ, бригада, фермэ, звено бүхэнөөр ойлгууламжын хүдэлмэриие үнгэргэн, колхозник бүхэндэ энэ шухала документые ойлгуулхыень аймгүйсэдкомууд ба ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгалһан байна. Энээнтэй хамта, колхозно эдибхитэдэй туһаламжаар, хүдөө ажалай артелиин Устав, парти ба правительствын колхозно байгуулалтын талаар гаргаһан, бусад тогтоолнуудые бүхы колхозннгуудта гүнзэгыгөөр шудалуулха хүдэлмэри эмхидхэхэ байна гэжэ Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюро тэмдэглэбэ.

Колхозуудһаа хуули бусаар абаһан газар, үхэр мал ба зөөри хэрэгсэлнүүдые бусааха, мүн захиргаанай ба правлени шадар олоороо хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүдые үсөөрүүлхэ, ажалта үдэрнүүдые гаргашалха ябадалые гуримшуулха талаар хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн баримтануудые элирүүлхэ ба усадхаха хэмжээнүүдые абахые дурсагдагша аймагуудай исполкомууд ба ВКП(б)-гэй айкомуудта дурадхагдаа.

СССР-эй Верховно Соведэй заседани

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай 1946 оной гүрэнэй бюджет тухай

ХУУЛИ

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведээр тогтоохонь хадаа:

1. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй табиһан 1946 оной ССР Союзай гүрэнэй бюджедые Союзай Соведээр ба Национальностьнуудай Соведээр бюджетнэ комиссинуудай элидхэлнүүд тушаа абаһан хубилалтануудтайгаар баталха гэбэл: олзын талаар дүн хамта 333.536.814 мянган түхэриг ба гаргашын талаар 319.423.814 мянган түхэриг, тиихэдэ олзонь гаргашаһаан 14.113.000 мянган түхэриг үлүү гараха болоно, тэрээнһээ гадна 1947 оной январиин 1-дэ республиканска ба нютагай бюджедүүдээр эрьесэдэ ябажа байһан сэбэр мүнгэниинь 1.353.703 мянган түхэриг байха болоно.

2. Энэ Хуулиин пэгэдэхи статьятай зохилдуулан 1946 оной союзна бюджедые олзын талаар 268.139.204 мянган түхэриг ба гаргашын талаар 254.026.204 мянган түхэриг боложо, олзонь гаргашаһаан 14.113.000 мянган түхэриг үлүү гарахаар баталха.

3. 1946 ондо союзна республикануудай гүрэнэй бюджедүүдые доро заагдаһан хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

	Олзоор	Гаргашаар
	Мянган	түхэригөөр
РСФСР	25.994.337	35.994.337
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	25.770.152	8.797.976
Нютагай бюджет.	10.224.185	27.196.361
Украинска Сов. Соц. республика . .	11.575.505	11.575.505
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	8.191.743	4.080.031
Нютагай бюджет	3.383.762	7.495.474
Белорусска Сов. Соц. республика . .	2.650.891	2.650.891
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	1.976.666	945.657
Нютагай бюджет	674.225	1.705.234
Узбекскэ Сов. Соц. республика . .	2.820.874	2.820.874
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	2.390.309	1.330.097
Нютагай бюджет	430.565	1.490.777
Казахска Сов. Соц. республика . .	2.365.960	2.365.960
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	2.025.223	944.608
Нютагай бюджет	340.737	1.481.262
Грузинска Сов. Соц. республика . .	1.708.886	1.708.886
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	1.430.366	719.942
Нютагай бюджет	278.520	988.944
Азербайджанска Сов. Соц. республика	1.498.947	1.498.947
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	1.312.853	677.085
Нютагай бюджет	186.094	821.862
Литовско Сов. Соц. республика . .	900.716	900.716
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	738.142	435.352
Нютагай бюджет	162.574	415.364
Молдавска Сов. Соц. республика . .	713.415	713.415
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	653.447	307.591
Нютагай бюджет	59.968	405.824
Латвийска Сов. Соц. республика . .	1.012.038	1.012.038
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	805.912	554.710
Нютагай бюджет	206.126	457.328
Киргизскэ Сов. Соц. республика . .	727.021	727.021
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	645.211	325.949
Нютагай бюджет	81.810	401.072
Таджикска Сов. Соц. республика . .	822.546	822.546
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	748.697	382.644
Нютагай бюджет	73.849	439.902
Армянска Сов. Соц. республика . .	856.864	856.864
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	781.424	492.108
Нютагай бюджет	75.440	364.756
Туркменскэ Сов. Соц. республика	645.645	645.645
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	562.635	330.926
Нютагай бюджет	83.010	314.719
Эстонско Сов. Соц. республика . .	707.643	707.643
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	608.468	410.932
Нютагай бюджет	99.175	296.711
Карело-Финскэ Сов. Соц. республика	396.322	396.322
Тэрээнһээ: республиканска бюджет	376.361	245.519
Нютагай бюджет	19.961	150.803
Союзна республикануудай гүрэнэй бюджедүүдэй дүн хамта	65.397.610	65.397.610
Тэрээнһээ: республиканска бюджедүүд	49.017.609	21.021.217
Нютагай бюджедүүд	16.380.001	44.376.393

4. 1947 оной январиин 1-дэ республиканска ба нютагай бюджедүүдэй эрьесэдэ ябажа байһан сэбэр мүнгэнэй хэмжээе иимээр тогтоохо гэбэл РСФСР—704.990 мянган түхэриг, Украинска ССР—281.725 мянган түхэриг, Белорусска ССР—62.264 мянган түхэриг, Узбекскэ ССР—56.478 мянган түхэриг, Казахска ССР—51.818 мянган түхэриг, Грузинска ССР—23.332 мянган түхэриг, Азербайджанска ССР—26.449 мянган түхэриг, Литовско ССР—25.397 мянган түхэриг, Молдавск ССР—18.843 мянган түхэриг, Латвийска ССР—28.828 мянган түхэриг, Киргизскэ ССР—8.938 мянган түхэриг, Таджикска ССР—18.752 мянган түхэриг, Армянска ССР—5.819 мянган түхэриг, Туркменскэ ССР—9.450 мянган түхэриг, Эстонско ССР—19.839 мянган түхэриг, Карело-Финскэ ССР—10.781 мянган түхэриг болоно.

5. 1946 ондо АССР ба нютагуудай соведүүдэй бюджедүүдтэ республиканска бюджедүүдһээ эды шэнээн мүнгэ оруулха хэмжээе баталха гэбэл:

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республика	16.972.176
Украинска Советскэ Социалистическэ Республика	4.111.712
Белорусска Советскэ Социалистическэ Республика	1.031.009
Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республика	1.060.212
Казахска Советскэ Социалистическэ Республика	1.090.527
Грузинска Советскэ Социалистическэ Республика	710.42
Азербайджанска Советскэ Социалистическэ Республика	635.768
Литовска Советскэ Социалистическэ Республика	252.790
Молдавска Советскэ Социалистическэ Республика	345.856
Латвийска Советскэ Социалистическэ Республика	251.202
Киргизскэ Советскэ Социалистическэ Республика	319.262
Таджикска Советскэ Социалистическэ Республика	365.053
Армянска Советскэ Социалистическэ Республика	289.316
Туркменска Советскэ Социалистическэ Республика	231.700
Эстонско Советскэ Социалистическэ Республика	197.536
Карело-Финскэ Советскэ Социалистическэ Республика	130.842
Дүн хамта	27.996.392

6. Ниитэ союзна гүрэнэй налогуудһаа ба олзоһоо 1946 ондо республиканска ба нютагай бюджедүүдтэ оруулха мүнгые эды шэнээн хэмжээтэйгээр тогтоохо гэбэл:

а) эд товарай эрьесын налогһоо орохо мүнгэнһөө: РСФСР—6,9 процент, Украинска ССР—11,0 процент, Белорусска ССР—27,2 процент, Узбекскэ ССР—30,6 процент, Казахска ССР—26,2 процент, Грузинска ССР—18,1 процент, Азербайджанска ССР—25,1 процент, Литовско ССР—28,1 процент, Молдавска ССР—45,8 процент, Киргизскэ ССР—43,4 процент, Туркменскэ ССР—33,9 процент, Эстонско ССР—20,2 процент, Карело-Финскэ ССР—49,6 процент, Латвийска ССР—14,8 процент ба Таджикскэ ССР—63,4 процент болоно;

б) улад зонһоо абтаха олзын налогһоо орохо мүнгэниинь Таджикска ССР-эй, Армянска ССР-эй, Карело-Финскэ ССР-эй бюджедтэ 100 процент, РСФСР, Украинска ССР, Белорусска ССР, Узбекскэ ССР, Казахска ССР, Грузинска ССР, Азербайджанска ССР, Литовско ССР, Молдавска ССР, Латвийска ССР, Киргизскэ ССР, Таджикска ССР, Армянска ССР, Туркменскэ ССР, Эстонско ССР, Карело-Финскэ ССР-эй бюджедүүдтэ 50 процент;

в) колхозуудһаа абтаха олзын налог болон колхозннгууд ба үмсын ажалтанһаа абтаха налогһоо бюджэдтэ орохо мүнгэниинь РСФСР—25 процент ба Украинска ССР, Белорусска ССР, Узбекскэ ССР, Казахска ССР, Грузинска ССР, Азербайджанска ССР, Литовско ССР, Молдавска ССР, Латвийска ССР, Киргизскэ ССР, Таджикска ССР, Армянска ССР, Туркменскэ ССР, Эстонско ССР ба Карело-Финскэ ССР—50 процент;

г) Машинно-тракторна станцинуудай олзоһоо—25 процент;

д) улад зоной ба колхозуудай дунда тараагдаһан гүрэнэй урьһаламжын мүнгэнһөө—50 процент. СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй личнэ составай дунда тараагдаһан гүрэнэй урьһаламжын мүнгэнһөө союзна республикануудай бюджедүүдтэ хубн оруулагдахагүй байха.

7. 1944 ондо СССР-эй гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ болоһон тухай тоосоониие олзын талаар—268.743.295 мянган түхэриг, гаргашын талаар—263.962.431 мянган түхэриг боложо, олзонь гаргашаһаан 4.780.864 мянган түхэриг үлүү болоһон хэмжээтэйгээр баталха.

8. 1945 ондо СССР-эй гүрэнэй бюджедые дүүргэлтэ болгоһон тухай тоосоониие олзын талаар—302.034.126 мянган түхэриг, гаргашын талаар—298.590.706 мянган түхэриг боложо, олзонь гаргашаһаан 3.443.420 мянган түхэриг үлүү болоһон хэмжээтэйгээр баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1946 оной октябриин 18.

СССР-эй Министерствонүүдые бии болгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай

ХУУЛИ

Советскэ Социалистическэ республикануудай Союзай Верховно Соведэй тогтоохонь хадаа:

1. СССР-эй Министерствонүүдые бии болгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха гэбэл:

„Кинематографиин хэрэгүүдые эрхилхэ Комитедые СССР-эй кинематографиин союзно-республиканска Министерство болгожо шэнэдхэн байгуулха тухай" 1946 оной мартын 20-ой Указ;

„СССР-эй газартаряалангай Министерствые хоёр ондоо Министерство—СССР-эй газартаряалангай Министерство ба СССР-эй малажалай Министерство болгожо хубааха тухай" 1946 оной мартын 26-ай Указ;

„Дээдэ һургуулиин хэрэгүүдые эрхилхэ Комитедые СССР-эй дээдэ һуралсалай союзно-республиканска Министерство болгожо шэнэдхэн байгуулха тухай" 1946 оной апрелиин 10-ай Указ;

„СССР-эй эдеэ-хоолой резервнүүдэй Министерствые бии болгохо тухай" 1946 оной майн 4-эй Указ;

„СССР-эй материальна резервнүүдэй Министерствые бии болгохо тухай" 1946 оной майн 4-эй Указ;

„СССР-эй загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерствые хоёр ондоо Министерство—СССР-эй зүүн районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерство ба СССР-эй баруун районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерство болгожо хубааха тухай" 1946 оной майн 8-ай Указ;

„Ажалай резервнүүдэй главна Управлени ба хүдэлмэриин хүсые бүридхэн хубаарилха Комитедые ажалай резервнүүдэй Министерство болгожо шэнэдхэн байгуулха тухай" 1946 оной майн 15-ай Указ;

„СССР-эй медицинскэ ажаүйлэдбэриин Министерствые бии болгохо тухай" 1946 оной июниин 14-эй Указ;

„Геологиин хэрэгүүдые эрхилхэ Комитедые СССР-эй геологиин Министерство болгожо шэнэдхэн байгуулха тухай" 1946 оной июниин 14-эй Указ;

„Электро-ажаүйлэдбэриин Министерствые хоёр ондоо Министерство—хэлхеэ-холбооной зэмсэгүүдэй ажаүйлэдбэриин Министерство ба электро-ажаүйлэдбэриин Министерство болгожо хубааха тухай" 1946 оной июниин 28-ай Указ;

„СССР-эй амтата зүйлнүүдэй ажаүйлэдбэриин Министерствые бии болгохо тухай" 1946 оной июлиин 15-ай Указ.

2. СССР-эй Конституциин 77,78 болон 83-дахи статьянуудта зохихо хубилалтануудые ба нэмэлтэнүүдые оруулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1946 оной октябриин 18.

Уласхоорондын хани барисаан ба бага оронууд

Парижска Амгалан тайбанай конференци дээрэ октябриин 14-дэ В. М. МОЛОТОВОЙ хэлэhэн үгэ

Господин түрүүлэгшэ, господинууд делегадууд!

Финляндитай баталагдаха эб найрамдалай договорой проектые хаража үзэлгөөр конференци өөрынгөө хүдэлмэриие дүүргэхэнь. Одоо мүнөө парижска конференциин юрэнхы дүнгүүдые хаража болохоор болоо.

I. Конференциин хүдэлмэриин дүнгүүд

Тус конференци дэлхэйн хоердохи дайнай hүүлээр эб найрамдалта байдалые тогтоохо хэрэгтэ арадуудай хоорондохи үргэн хани барисаанай анха түрүүшын туршалга мүн болоно. Италитай, Румынитай, Болгаритай, Венгритэй ба Финляндитай баталагдаха эб найрамдалай договорые хаража үзэхын тулада ехэ ба бага гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд эндэ уулзаба. Эдэ эб найрамдалай договорнууд Европодо бата бэхи эб найрамдалта байдалые тогтооходо туhалха ёhотой. Теэд, эдэ договорнууд тиимэ шанартай байхынгаа тулада бата бэхи ба үни удаан эб найрамдалта байдалые хүсэн эрмэлзэжэ байгаа арадуудай хэрэгсэлдэ таарамжатай, тэрэшэлэн шэнэ агресси гаргаха элдэб hэдэлгэнүүдтэ харюу үгэхын тулада таарамжатай байха ёhотой. Энэ хадаа илагдагшадhаа үhөө хороо абаха гэhэн бэшэ, харин хэhэн гэмтэ ябадалнуудайнь түлөө агрессорые харюусалгада хабаадуулха гэhэн зорилготой ба арадуудай аюулгүй байдалые тогтоохо болотадээрые, гаржа магад шэнэ агрессидэ эсэргүүгээр жагсааха ёhотой демократическа эб найрамдалай зорилгонуудта эдэ договорнууд таараха ёhотой гэhэн удхатай болоно.

Энэ конференциин урда тээ дүрбэн агууехэ державануудай Галаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведээр нилээд удаан хүдэлмэри ябуулагдаhан байна. Бэлэдхэлэй энэ үедэ эб найрамдалай договорнуудай гол асуудалнууд үзэгдэhэн байна гэбэл: гүрэнүүдэй хилэнүүдые хубилгаха хэрэг тодорхойлогдоhон байгаа, юундэб гэхэдэ эндэ арсалдаата асуудалнууд байhан дээрэhээ; репарационно эрилтэнүүд тухай гэбэшье энэ хүдэлмэри дүүргэгдээгүй hэн: илагдаhан гүрэнүүдтэ сэрэгэй талаар хизаарлалганууд тогтоогдоhон байгаа г. м. Эдэ бүхы асуудалнуудаар дүрбэн правительствонууд хоорондоо зүбшөөрэлтэй шиидхэбэринүүдые абаа hэн. Гэбэшье, бэлэдхэлэй энэ шата дээрэ шиидхэгдэжэ шадаагүй аал, конференциин үзэмжэдэ дамжуулан табигдаhан асуудалнууд үлэhэн байна.

Энэ конференци хадаа хоорондоо зүбшөөрэглэhэн асуудалнуудааршье, тэрэшэлэн бусад бүхы асуудалнуудааршье өөрынгөө hанамжые оруулха ёhотой байгаа. Теэд, конференциин хүдэлмэриин дүнгүүд ямар гээшэб?

Дүрбэн агууехэ державануудай хоорондо зүбшөөрэгдэhэн асуудалнууд 21 гүрэнүүдэй конференци дээрэшье hайшаалые олоо. Триестын статут тухай асуудалhаа бэшэ тээ конференцеэр абтаhан бусад хубилалтанууд урдын хэлээе эбдээгүй. Эдэ мэтын асуудалнуудта зайлашагүй компромиснууд шуха а байха ёhотой гэжэ хараадаа абаха болоо юм hаа, договорой эдэ хубинууд демократическа эб найрамдалай зорилгонуудта хүсэдөөр таарана гэжэ конференци дээрэхи зүбшэн хэлэлгэ харуулба. Энээн дээрэhээ, манай хамтын дайсанда эсэргүү дайн сэрэгэй гол бэрхэшээлые өөhэд дээрээ абажа гараhан державанууд болбол хоорондоо зүбшөөрэлтэй шиидхэбэринүүдые аргажа хамтадаа ябуулга хээ hаа, заабол демократическа оронуудай дийлэнхи олоной хүсэл зоригые баримтална ба демократическа эб найрамдал тогтоохо интересүүдые харюулна гэжэ этигэхэ аргатай байбабди. Эгээл энэ ушар конференциин хүдэлмэриин hайн дүн мүн болоно.

Договорой, уридшалан хоорондын зүбшөөрэл туйлагдаагүй зарим статьянууд тушаа энээнhээ ондоо байна. Иимэ асуудалнууд гэхэдэ нэгэн бүлэг экономическа статьянууд, Триестын статут тухай асуудал, Дүнай дээрэ судонуудай ябалгын гурим ба бусад зарим асуудалнууд. Энэ hүүлэй hалбариин талаар конференциин хүдэлмэриин дүнгүүд дүрбэн державануудай хоорондо зүбшэгдэн хэлсэгдэhэн асуудалнуудай дүнгүүдтэ адли бэшэ байна.

Уридшалан зүбшэн хэлсэглээгүй асуудалнуудаар конференциин хүдэлмэри илангаяа ашагтай байха гэжэ багсаажа болохоор байгаа. Теэд, бодото дээрээ тиимэ болобогүй. Эдэ асуудалнууд гурбан министрнүүдэй Соведтэ муугаар бэлэдхэгдэhэн байба. Харин урдаа гараhан арсалдаануудые зайлуулхын тулада конференци хадаа ямар нэгэн аргые олобогүй. Теэд, конференци дээрэ бүлюу байhан бүлэг, Холбоото Штадууд ба Англиhаа эхилээд, энээниие хүсөөшьегүй гэжэ дүй туршал дээрэhээ харагдаба. Тэдэнэр олонхи делегацинууд манай талада гэжэ бэелээ найдаад, өөhэдынгөө хараа hанамжануудые шургуулан оруулхын тулада тиимэ үлэмжэ байдалаа хэрэглэхые оролдодог байба.

Хэды тиигэбэшье тэдэ hаналнуудынь бүтээгүй. Теэд, бүтэхэ hадахашьегүй байгаа, юуб гэхэдэ, уласхоорондын конференцинүүд дээрэ бүхы хабаадагшадай эрхые тэгшээр сахяад байбал механическа олонхи тоо бии болгожо, эдэ олонхи соо багтан ородоггүй бусад оронуудай хуулита интересүүдые хазагайруулжа юушье туйлагдахагүй байна. Харин бүлюу энэ бүлэг хадаа конференцидэ бүхы хабаадагшадта таарамжатай хэлсээе бэдэржэ олохо дурагүй айhанаа дахин харуулба. Дүн мэдээжэ.

Конференциин хүдэлмэриин дүнгүүдые хангалтатай гэжэ тоолохо болохогүй. Конференциин урдаа зүбшөөрэгдөөгүй договорой статьянууд олонхидоо тэрэ лэ зүбшөөрэгдөөгүй янзаараа үлэбэ. Гэхын хамта уласхоорондын конференци хадаа арсалдаа харуулха гэжэ суглардаг бэшэ, харин элдэб талануудай hанамжануудые нэгэдүүлхын тулада ба хамтын шиидхэбэринүүдые зохеон гаргахын тулада суглардаг байhынь hануулха зэргэтэй. Нүгөө талаhаа, өөhэдынгөө хараа hанамжануудые тодорхойлон ойлгуулхын тулада ба зохимжотой хани барисаа байгуулхые уряалхын тулада үсөөнүүдэй талаhаа бүхы хүсэ шадал үгтэhэн байна, энэ хадаа мүр үлэгүй үлэхэгүй бээ гэжэ бидэнэр найданабди.

Договорнуудта гараа табиха ябадалые өөрhөө дүлдыдуулха Галаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведтэ эсэсэй шиидхэбэринүүдэй түлөө ехэхэн харюусалга даалгагдана.

II. Хангалтагүй дүнгүүдэй шалтагаанууд

Асуудалнуудай нилээд ехэ убида конференциин хүдэлмэриин дүнгүүдэй хангалтагүй байhан гол шалтагаан дээрэ хэлэгдэhэнhээ элирнэ. Делегацинуудай нэгэн тусгаар бүлэгынь бүлюу айдал оложо, делегацинуудай илээд ехэ хубиин hанамжые оонгүйгөөр өөhэдынгөө шиидхэбэринүүдые баагаар абхуулха гэhэн эрмэлзэлгые бидэнэр конференциин эхилхэhээ хойшо дүүрэрэнь ажаглан харабабди. Иимэ ябадал элдэб янзаар хэгдэдэг байба. Гэхэтэй хамта энэ арга бага гүрэнүүдэй делегацинуудые заримдаа тон бэрхэшээлтэй байдалда оруулдаг байгаа. Бага гүрэнүүдэй үүсхэл хадаа энэ конференци дээрэ хэлсээн туйлаха ябадалые хүнгэдхэхэ бээ гэжэ hанагдажа болмоор байгаа. Теэд, энээн дээрээ тиимэ байгаа гү? Одоо дээрээ бага гүрэнүүдэй делегацинууд үсөөн бэшэ ушарнуудта бүлюу байгшадые, лоохидые дахасалдаха баатай болоhон юм.

Дүнай тухай асуудалые абаад үзэгты, оилоогоор хэлэхэ болоо hаа, энэ үедэ Дүнай шадарай бүхы гүрэнүүдэй арсаhан дунайска судоходствын проблемые хаража үзэхын тулада тусгаар составтай конференцине зарлаха тухай шиидхэбэрине балканска оронуудтай баталагдаха эб найрамдалай договорнуудта бэшэхэ тухай асуудалые хаража үзэгты. Экономическа комиссиин заседани дээрэ энэ асуудал тушаа ямаршье hайшаан дурадхал абтаагүй. Юуб гэхэдэ, комиссиин хүдэлмэриин процедурын эрилтын ёhоор дуунай гурбанай хоер хубиие нэгэшье дурадхал абаагүй. Пленум дээрэ голосовани болоходо долоогоор арсагдаад байхада 14-эй олонхеор тэрэ конференцине зарлаха гэhэн шиидхэбэри абтаба. Гэхэтэй хамта эдэ 14-эй дундэ Инди, Эфиопи ба бусад байлсаха юм. Теэд, эдэ гүрэнүүд Дүнай тухай асуудалда энээнhээ үлэмжэ зүб, Дүнай шадарай гүрэнүүд тушаа үлэмжэ hонор ба үлэмжэ ухаамсар позицине эзэлхэ ёhотой hэн ха гэжэ hанагдана. Теэд, үнэндөө тиимэ байбагүй. Нээрээшье, жэшээлхэдэ Румынитай баталагдаха эб найрамдалай договорто энэ асуудалые шиидхэхын түлөө Инди яахадаа оролдохо болоо юм? Англи ба Холбоото Штадуудай тиимэ ехээр баатхажа байhан ямар нэгэн дунайска конференцине зарлаха тухай асуудалда Индиин ямар интересүүд, индусүүдэй ямар интересүүд дайрагдана гээшэб? Индийскэ делегациин түрүү сэр Самюэль Рауганадан гэгшэ ямар нэгэн hанамжаар индийскэ делегаци хадаа энэ асуудалда тон hонирхолтой ба конференци дээрэ байhан Дүнай шадарай гүрэнүүдэй нэгэншье зүбшөөрхэгүй Дүнай тухай шиидхэбэрине заабол гүйлгаха ёhотой гэhэн hанамжаяа мэдүүлжэ шадахашье байгаа. Бүхэдэлхэйн дээрэхи үнэн сэхэ демократуудай эрижэ байhан ёhоор бэеэ даанги Индиин hанамжа тухай, үнэн бодото Индиин түлөөлэгшын hанамжа тухай хэлэгдэхэ болоо юм hаа, бидэнэр Индиин талаhаа үлэмжэ объективнэ голосованиие хүлеэхэ байгаабди, харин мүнөө дээрээ али зэргын болошогүй байдалтай ушараад байнабди гэхэдэ, индийскэ делегаци болбол ондоо оронной баалалтаар — Великобританиин баалалтаар голосовалха өөрынгөө колониальна уялгаяа мини лэ дүүргэhэн байна. Гэбэшье, ондоо ехэ жаргалтай сагууд Индидэ хүрэжэ ерэхэнь тиимэшье холо бэшэ даа!

Али, үгы hаа, ондоо асуудалые абаад үзэгты. Дуунуудай дийлэнхи олоноор, тэдэнэй тоодо Англи, Холбоото Штадууд, Советскэ Союз, Болгари тушаа политическэ комисси болбол мүнөөнэй болгаро-греческэ хилые хуушанаарынь байлгаха тухай Галаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй дурадхалые hайшааhан байна. Энэ хадаа Европодо тогтууритай бата бэхи эб найрамдалай интересүүдтэ таарамжатай байха юм. Харин конференциин пленум дээрэ онходоо британска делегат хадаа комиссида, тэрээнhээ бүри урда Министрнүүдэй Соведтэ өөрынгөө голосовалhанда зүрюулхэжэ 12 дуунуудтай дийлэнхи олон делегацинуудай бүлэгые толгойлоод, мүнөө байгаа болгаро-греческэ хилые байhан шэнээрынь хубилгангүй үлээхэ тухай голосовалгдахада бултадаа hанамжаяа үгөөгүй байhан дээрэнь энэ асуудал тушаа конференци ямаршье шиидхэбэри абаагүй бэлэй. Энэ юуе харуулнаб гэхэдэ Англи болбол илангаяа баганууд гүрэнүүдэй голосуудые хэрэглэжэ тогтууритай эб найрамдалай интересүүдтэ алишье талаараа таарахагүй ба харин зүбхэн лэ авантюра ба агрессидэ түлхисэ болохо үгэхэ шиидхэбэриие пленум дээрэ гуйлаhан байна. Теэд, иимэ голосовани Эфиопиин, Бельгиин, Бразилиин, Индиин, Голландиин, Австралиин, Канадын, Ново-Зеландиин, Урда-Африканска Союзай, гү, али Хитадай болон энэ асуудал тушаа өөрынгөө hаналые Англитай хамта үгөөгүй Грецииншье национальна интересүүдтэ таарана гү гэжэ асуугдана. Теэд, делегацинуудай энэ комбинаци (мэхэ гохо—ред) голосуудаар хонжоо наадан хэпэн ябадал болоно бэшэ гү? Гэхэтэй хамта, нэгэшье үнэн сэхэ демократ, юрэнхыдөө нэгэшье зүб харадаг хүн болбол энээниие тогтууритай бата бэхи эб найрамдалай хэрэгтэ түбэг ушаруулха ба буhалгаа болон шэнэ агрессиие үүсхэгшэдтэ зүбхэн лэ туhалха политическэ бүдүүлигалдуу гэжэ харангүй байжа шадахагүй байна.

Голосовани тушаа гаргагдаhан энэ мэхэ гохо тус конференци дээрэхи голосованиин бүхы практикые hүүдэрлэн харавхылаа. Гэбэшье, конференциин пленум дээрэ 12 голосуудаар зореон гаргагдаhан тэрэ мэхэ гохые буруушаажа, Галаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совет болбол болгаро-греческэ тогтууритай хилэ тухай өөрынгөө түрүүшын шиидхэбэриие дахин шэнээр hайшааха байhандань hэжэггүй. Болгаро-греческэ хилэ тухай асуудал тушаа голосованиин талаар политическэ хонжоо наадан демократическа оронуудай олониитын hанамжаар hайшаагдахагүй. Энэ политическэ хонжоо нааданда гаргаhан алдуу тодоор харагдана. Эгээл иимэ дээрэhээ манай ханинуудта-болгарнуудта бидэнэр найдамжатайгаар хэлэнэбди. „Болгарнууд, hанаа амар байгты, танай хилэтнай хэлбэришэгүйгөөр үлэхэ". (Альга ташалган).

Конференциин хүдэлмэриин хангалтагүй ябасые тодорхойлон ойлгохын тулада олонхон асуудалнуудай эндэ яажа хэлсэгдэhэниинь hайжаха үзэхэ хэрэгтэй. Үсөөн тоондо байhан бидэнэр хадаа бүхы шухала асуудалнуудаар өөhэдынгөө хараа hанамжануудые ойлгуулха уялгатайбди гэжэ тоолог байгаабди. Бидэнэр үнэн бодото hанал бодомжонуудта, хани барисаанай интересүүдтэ олохын хандахын hэдэлгэнүүдые гаргаhан байнабди. Эдэ үгэнүүдтэй танилсалга болбол өөрынгөө ашаг туhые асарха бэзэ гэжэ бидэнэр hананабди. Юуб гэхэдэ, гансахансье конференциин делегадууд тухай hанагдаха зэргэтэй бэшэ, харин Люксембургскэ ордон соо болохо байhан юумые ажиглан хаража байгаа, олон миллион хүнүүд тухай hанагдаха зэргэтэй болоно. Гэбэшье, тус конференци дээрэ эгээл хурса баримтанууд багаар нүлөөлбэ. Жэшээлхэдэ, американска ба али британскэ делегацинууд ямар нэгэн hанамжые зүбшөөгөөгүй hаань ойлгуулалтын этигүүлэлтын арга амжалтатай ба хүндэтэй болодоггүй байба. Ямар нэгэн дурадхал зүб гү, али буруушье hаа тусгаар нэгэн бүлэгтэ хэрэгтэй байгаал hаа тэрэ дурадхал англо-американскэ блогто хангагдаhан олонхи дуунуудые абадаг байгаа. Конференци дээрэ яахадаашьеб даа, зүгөөр лэ алфавитай ёhоор бэшэ, харин Холбоото Штадуудай делегат хамагай түрүүн голосовалжа, „нон" гэhэнээшээ анханhаан эхилжэ үсөөн талаhаа оруулагдаhан бүхы дурадхалнуудта тусгаар уялгаяа олгодог байба. Энэ хадаа тусгаар бүлэгэй байдалые хүнгэлбэшье, конференциин шиидхэбэринүүдэй хүндэ ямбада нүхэсэлнүүдые байгуулдаггүй байба.

Советскэ делегаци болбол конференциин урда тээхи ба Министрнүүдэй Совет дээрэ уридшалан хэлсэгдэhэн шиидхэбэринүүдтэ оруулагдаhан өөрынгөө нэгэшье hанамжые конференциин болохо байха бүхы үедэ арсаа гү гэжэ шалган үзөөд, арсаагүй гэжэ табан тодоруулан этигэхэт. Теэд, Министрнүүдэй Соведэй бусад гурбан членүүд Министрнүүдэй Соведэй уридшалан хэлсэгдэhэн шиидхэбэри соо оруулагдаhан өөhэдынгөө hанамжануудые хоер дахин арсаhан баримтые тойрожо гаража шадахагүй байнаб.

Английскэ, американска ба французска делегацинууд процедура тухай асуудалаар Министрнүүдэй Соведтэ эзэлжэ байhан позициёо арсаhаниинь мэдээтэй байна. Конференци дээрэ олонхи байhан түладаа бүлюу байhан бүлэгэй тон зохистойгоор ба найдалгатайгаар hуурижахын тулада уласхоорондын зүблөөнүүд дээрэ абтаhан гансаханшье голосуудай гурбан хубиин хоерой олонхидо бэшэ, харин юрын олонхидо түшэглэхэдэнь тэдэнэртэ зохистойгоор харагдаба. Тэрэшэлэн Триестын статут тухай асуудал тушаа эдэ гурбан делегацинууд Министрнүүдэй Соведтэ дүрбэн Министрнүүдэй хоорондо зүбшэн хэлсэгдэhэн өөрынгөө hанамжые арсаад, Триестын статудые Министрнүүдэй Соведэй мэдэрhэнэй ёhоор демократическа үндэhэ hууринууд дээрэ тогтоохо гэhэндэ зүрюу шиидхэбэринүүдые конференцеэр баадхан абхуулба. Эдэ жэшээнүүд конференциин хүндэ ямбын тухай ехээр hанал табигдаагүй гэжэ тэрэшэлэн ха уулна.

Господинууд, конференциин хүдэлмэриин дүнгүүд тиимэ байна. Энэ эй эсэстэ конференци дээрэ абтаhан олоншог hайшаан дурадхалнуудай үнэ сэнгынь бууршаhан байха юм. Конференциин хүдэлмэриин бүхы гуримынь ба голосованиин процедурые буруугаар багалжа абаhан ушарынь конференцеэр абтаhан хүсэлнүүдэй хүндэ ямбые бууруулаа.

III. Бага оронуудта хандалга

Тиимэhээ энэ талаар бүгэдөөр мэдэрэгдэhэн демократическа принципүүдые эбдэлгэhээ гаража магад муу хойшолонуудые уридшалан зайсуулхын тулада, ехэ ба бага гүрэнүүдэй хоорондо дайнай hүүлээрхи хани барисаанай принципүүд тухай асуудалда ехэшэг анхаралаа табиха уялгатай байнабди. Тус конференци, минии хэлэhэн тэдэ hайн юумэнэйгээ хажуугаар, баhа арадуудай хоорондо демократическа хани барисаанай үзэлөөр хэрбээ бидэнэрэй үнэхөөр зоригжонхой паамнан, ехэнүүд ба баганууд оронуудай хани барисаае ямараар бэелүүлжэ болохогүйн жэшээе үсөөн бэшэ харуулаа.

Энээнтэй дашарамдуулан Финлянди тухай асуудал дээрэ ба бага оронууд тушаа агууехэ оронуудай политика дээрэ тогтожо хэлэхые хүсэнэб.

Финлянди тушаа Советскэ Союзай политикань элитэ байна. Тэрэ болбол бага оронуудта СССР-эй хандалгын үндэhэ hууринь болодог демократическа принципүүдээр тодорхойлогдоно. Советскэ Союз болбол өөрынгөө багахан хүршэгэй—Финляндитай эбтэй хани харилсаа байгуулхые саг үргэлжэ эрмэлзэдэг байгаа. Дайнай урда тээ энэ туйлаглажа шадагдаагүй, юуб гэхэдэ, сэрэгэй бусад гэмтэдтэй хамта мүнөө Финляндска сүүдээр сүүтлүүлэгдэhэн Таннер мэтын реакционернүүдhээ эхилээд, бүхэли бүлэг реакционернүүд Финляндида эзэрхэжэ байдаг hэн. Энэ бүлэг хадаа гитлеровскэ Германитай союз байгуулжа, Финляндиие Советскэ Союзда эсэргүү дайнда татан оруулжа, тэрэ дайнда Финлянди болбол алдарта советскэ Ленинградые хүреэлэлгэдэ гутамшаг үүргые эзэлhэн байна. Хэды тиигэбэшье, Ленинградые хүреэлээд байhан немец ба финнүүдэй сэрэгүүдые советскэ армиин бута сохеод, Ленинградhаа хойшоо зүглэн илалта түгэлдэрөөр дабхихаданшье, Советскэ Союз болбол эбтээ оролгын условинуудай талаар үршөөлтэй зүбшөөрэлые үгэжэ, Финляндиин территори дээрэ советскэ сэрэгүүдые оруулхаhаа өөрынгөө hайн дураар арсаhан байха юм. Финляндитай эбтээ оролгын условинууд энээгээр ехэхэн хүнгэлэгдэhэн байгаа. Тэрэ хадаа Германиин бусад саттелидуудта орходоо эзэмдэлгын сэрэгүүдые гэжээжэ байха ехэ гаргашануудhаа гансаараа сүлөөлэгдэhэн байха юм. Дайнай дүүрэhэнэй hүүлээр Финлянди өөрынгөө демократическа хүгжэлгын замые сүлөөгэйгөөр шэлэн оложо, хойшодоо өөрынгөө хубиин замаар ябажа, СССР-гэй хүршын hайн харилсаануудые бэелүүлнэ. Гэхэтэй хамта Советскэ Союз болбол бусад ушаруудта адляар, Финляндиин дотоодын хэрэгүүдтэ хэдыдэшье оролсоогүй ба энэ хэрэг тушаа баалалта хэдэггүй, харин СССР-тэ Финляндиин хандалга hаань, эбтээ оролгын условинуудые гүйсэдхэхэдэнь тэрээндэ шухала бодото туhаламжые ба али болохоор хүнгэлэлгые олгодог байгаа. Финлянди болбол өөрынгөө талаhаа СССР-эй урда репарационно ба бусад уялгануудта үнэн сэхээр дүүргэдэг байба. СССР-эй урда репарационно ба бусад уялгануудаа Финляндиин үнэн сэхээр гүйсэдхэлгэ Финляндитай баталагдаха эб найрамдалай договорой проектдэ хараалагдана. Финляндитай баталагдаха эб найрамдалай договорой проект соо эбтээ оролгын условинуудта энэнэй урда тээшье оролсодог тон лэ зайлашагүй условинууд хараалагдаhан байха ба тэдэнэй зөөлэн анхаралтай байhаниинь нэгэшье зүб харадаг хүн арсажа шадахагүй. Эдэ эгээл бага зэргын условинуудhаа сухарилта хэжэ болохогүй байhаниинь ойлгосотой бэзэ.

Бусад агууехэ оронуудай Финлянди тушаа политикынь абажа үзэбэл, нэгэ бага ондоо байна. Сенатор Ванденбергын үгэнь энээн тухай баталжа, мэдүүлhэн hанамжануудынь али зэргын хэлбэришэгүйб, хэр үнэн бэ гэжэ хаража үзэбэл, эгээл зохисогүйгөөр харагдана. Американска делегат болбол Финляндида hайниие хүсэгшэ янзатай болоо, нэгэ талаhаа Финляндяар, нүгөөдэ талаhаа—Советскэ Союзаар ба Великобританяар гар табяатай эбтээ оролгын условинуудые таhалдуулха гэhэн hээ бэшэ, ямаршье зорилгогүй мэдүүлгэ хэбэ. Эбтээ оролгын эдэ условинуудта гар табигдаhаар хоер жэлhээ үнгэрбэ. Гэбэшье, Холбоото Штадууд болбол энэ үе соо эдэ условинуудые зүбшөөгөөгүйгөө, нэгэшье дахин мэдүүлээгүй hэн. Г-н Ванденберг гансахан тэ мүнөөдэр тусгаархан маягтай эрэлхэг ябадал гаргажа, бага оронуудые мэхэ гоходоо торгоохын политикада дабхин орожо, иимэ наада зугаагаа Финляндиин интересүүд тухай анхарал мүн гэжэ харуулхаяа хүсэнэ. Теэд, бага оронууд тушаа иимэ арганууд гаргагдадагынь үниинhээ мэдэжэ байhан түлэдэ, хэниншье hонирхуулхаар зүйл боломоор бэшэ.

Энэнэй урда тээхэн английскэ делегациин талаhаа Финлянди тушаа тусгаар анхарал баhа гаргагдаhан ушар hонирхолтой байна. Бага оронуудта хэтэрхэй ехэ эрилтэнүүдые табихаяа болигты гэжэ Советскэ делегациин хэды ехээр гуйбашьеынь, буруушаабашьеынь Англи ба тэрэшэлэн Холбоото Штадууд хадаа Венгри, Болгари ба Румыниин хилын саанахи активуудые хуряажа абахые ба усадхахые эринэд гэбэшье, Финляндиин хилын саада тээхи активые хуряажа абахагүй ба усадхахагүй гэhэн Советскэ Союзай дурадхалые гансахан лэ Финляндида тудхажа ерэхэдэнь Англи зүбшөөбэ.

Тиигэжэ Холбоото Штадууд ба Англи зарим баганууд оронууд тушаа нэгэ талые, Финлянди тушаа нүгөөдэ талые баримталаг байба. Гэхын хажуугаар, Финляндида hайниие хүсэhэн янзатай hэдэлгэнүүд болбол Финляндиин гэрэнэй хүршэнь болохо Советскэ Союзда эсэргүүсүүлэн табиха хүсэлтэйгээр хэгдэнэ. Зарим гүрэнүүдэй гадаадын политикада иимэ арга мэхэнүүдые урданшье харадаг бэлэйбди. Дайнай урда тээхи жэлнүүдтэ Советскэ Союзда хүршэ илангаяа бага оронууд тушаа иимэ олонтоото баримтануудай гэршэнэр байдаг hэмли.

Финляндиин реакционно кругуудтай иимээр наадалган юундэ хүргэhэниинь мэдээжэ. Тиихэдэ финскэ реакционернүүд юушье хэхэ дүүрэн эрхэтэйбди гэжэ hанаа бэлэй. Энэ юун болоо дүүрээ hэн бэ гэхэдэ, Финлянди болбол Гитлертэй союз баталаад Советскэ Союзда эсэргүү авантюрада собхоржо ороо hэн. Германска фашизмын гарай наадхуур болошоод, Финлянди болбол СССР-тэ эсэргүү hүүлшын хоер дайнуудта угаа ехэ гарза хохидолдо ороhон байха юм.

Реакционернүүдэй зарим нэгэнүүдтэнь бага оронуудтай иигэжэ политическэ наада зугаа хэлэг ябадалынь, илангаяа Советскэ Союзда алибаа хохидол үзүүлхэ гэдэнэй хүсэлыень хангадаг юм hаа, улам таарамжатай байдаг. Теэд, финнүүд гашуухан духаряе амсажа үзэhэн хадаа үнэн hайн ханинуудые өөhэдынгөө харшамиие хараhан, муу заабаринадhаа илгаруулжа шадаха болоо бэзэ гэжэ hананабди. Гансахан юумэн али байна гэхэдэ: ехэнүүд ба баганууд оронуудай хоорондо бодото хани барисаан гансахан лэ демократическа үндэhэ hуури дээрэ тогтон байжа шадахабшуу. Хатуу бэрхэ шалгалтануудые табижа гараhан арадуудай дунда хани барисаае наада зугаа болгодог ябадал энээнhээ хойшо амжалтатай байха ёhогүй. Теэд, нүгөөдэ талаhаа арадуудай хоорондохи бодото хани барисаан—манай үеын агууехэ хүсэн байhандань hэжэглэл баhа лэ байха ёhогүй.

IV. Хани барисаанай принципиальна үндэhэн

Нэгэдэмэл нацануудай организациин Уставта бэшээтэй ехэнүүд ба баганууд оронуудай хоорондохи хани барисаанай үндэhэнүүдтэ добтололго мүнөө үедэ ябажа байна. Энэ добтололго болбол Аюулгүйн Соведтэ агууехэ державануудай „хориможолхо эрхэдэ" эсэргүү тэмсэлэй туг доро ябуулагдаhан янзатай болобошье, бүхы дэлхэйн эзэдбди гэжэ бэеэ тоолоод бүхы арадуудта өөhэдынгөө хүсэл зоригые баадхахые оролдодог дээрэhээ энэ замhаа бүхы hаад түбэгшэлнүүдые зайлуулхаяа хүсэжэ, Нэгэдэмэл Нацын организацяар тогтоогдоhон арадуудай хани барисаанай принципүүдые усадхахые зориhон зарим агууехэ державануудай реакционно кругуудай хашалта үнэндөө энээн соohоо харагдана.

Хайшан гээд энээниие туйлаха гэhэниинь мүнөө улам элирхэй болоно. hаяхан Австрали ба Куба хоер Нэгэдэмэл Нацануудай организациин түлгуурилан оршожо байгаа фундаментые hанларгахын зорилготой дурадхалнуудые Нэгэдэмэл Нацануудай Генеральна Ассамблейн хэлсэхэ зүйлдэ оруулhан байгаа. Нэгэдэмэл Нацануудай организациин эрилэлэhээрэнь, арадуудай эб найрамдалта ба аюулгүй байдалай гол гол асуудалнуудые шиидхэхэдэ табан агууехэ державануудай нэгэн hанаалга принципые усадхагдаhан байхын түлөө тэдэнэрэй тусгаар ехэ хэрэгсэлтэй байhыень харана бэзэт.

Теэд. энэ хэрэг Австралиhаашье, Кубаhаашье болохо бэшэ, юуб гэхэдэ эдэнэр иимэнүүд асуудалнуудта гансаарханаа юушье хэхэ шадалгүй байнад. Г-н Спаак гэгшэ тиимэ ябадал хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай организациин Уставые эбдэхэ бэшэ, харин хамгаалха ёhотой Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэдэ тараахагүй хэрэг гэжэ мартажархиhандаа мүнөө үедэ агууехэ державануудай хамтын ябуулгын принципүүдтэ добтолго хэжэ эхилэнхэй. Реакционно кругуудта нилдан таараладахадаань зарим политическэ ажал-ябуулагшадта бэрхэ бэшэ байhаниинь бидэнэр мэдэнэбди. Теэд, ерээдүйн байдалай эдэ хүсэнүүдэй мэдэлдэ орохо бэшэ байhыень хараадаа абаа hаа, бүгэдэниитын эб найрамдалга ба аюулгүй байдалай интересүүдэй түлөө ехэнүүд ба баганууд оронуудые нэгэдүүлдэг арадуудай демократическа хани барисаанай принципүүд хадаа реакционернүүдэй элдэб бүхы аашануудые булижа гараха байна.

Советскэ Союз болбол арадуудай хоорондохи үнэн сэхэ хани барисаанай принципүүдые хамгаалжа, бата бэхи эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлгэй өөрынгөө программада үнэн байна. Агууехэ Сталинай даруу ба хатуу үгэнь hаяхан бүхэдэлхэйн

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

Уласхоорондын хани барисаан ба бага оронууд

В. М. Молотовой хэлэһэн үгын түгэсхэл

...инаһынь таанар дуулаат, ...тическа илгаануудай бай... Советскэ Союзай ба ...ай демократиин хоорондо ...лаан ба эбтэй хани бариса... ...ийха боломжортонь лаб эти... ...тэрэшэлэн хоёр системэ... ...хоорондохи эбтэй „мүры... этигэнэб гэжэ советскэ ...тельствын түрүү И. В. Ста...лаа һэн.

...тскэ Союзай гадаадын по...ын генеральна лини иимэ ...

...шэнэ политика бэшэ. Үшөө 1944 оной ноябриин 6-да, ...овскэ Германитай ба импе...иалистическэ Японитой Союзни... хатуу шанга тэмсэл ...ха байха үедэнь, Нэгэдэмэл ...уудай организацие бай... тухай Советүүдэй оро... ...гуу е вождь И. В. Сталин ...э хэлээ бэлэй:

...асхоорондын энэ организа... ябуулганууд хүсэд эффек... байха гэжэ найдажа боло...гүй? Хэрбээ магад гитлеров... Германида эсэргүү дайнай ...ундэ хүшэр зүйлнүүдые да...гараһан агууехэ держава... ...й нэгэн һаналта ба эбтэй ...эр хойшодоошье ябажа ...а һаань, эдэ ябуулганууд ...тивна байжа шадаха. Энэ ...а условиин һандаргагдаад ...һаань, тэдэ ябуулганууд ...тивна байжа шадахагүй". ...эдэ энэ мэдүүлгэнь бидэ... ...булгандамнай арсалтагүй ...й гэжэ һанагдадаг байна.

Советскэ правительствын толгойлогшын энэ мэдүүлгын урдаһаа нэгэшье демократическа орондо ямар нэгэн буруушаалга хэгдээгүй һэн. Теэд дайн болоод үнгэрлэй. Советскэ арми хэдаа бүхэдэлхэйн түүхэтэ хэрэгые хээ. Шэнэнүүд һуналнүүд бии болобо. Мүнөө болоходо хэрэгые буруу харуулхаяа оролдонод. Хэтэрхэдээ булюу бүлэгэй ашаг туһада Амгалан тайбанай конференцие заримдаа хэрэглэхээ хүсэнэд, хэтэржэ ошоходоо Нэгэдэмэл Нацануудай организацие баһа лэ тэрэ зорилгонуудта таарууулхаяа хүсэлэ гэнэшэ. Энэ хэрэгтэ бидэнэр туһалагшад бэшэбди. Советскэ Союз болбол Нэгэдэмэл Нациин организацие харгыһаань, арадуудай бүгэдэнигын аюулгүй байдалай хоорондохи хани барисае тогтооходо замуудһаань тээрюулхэ гэһэн алибаа һэдэлгэнүүдые буруушааха байна.

Советскэ Союз болбол адли тэгшэ эрхын ба ехэнүүд болон багануудай гүрэнүүдэй хуулига интересүүдые мэдэрхын принципүүдэй үндэһэ һуури дээрэхи бүхы арадуудай хоорондо хани барисаа ай түлөө, ехэнүүд ба бaгaнууд державануудай хани барисаавай түлөө байна. Арадуудай хоорондохи демократическа хани барисанай принципүүд иимэ байна. Тэдэниие бидэнэр эсэстэнь хүртэ үнэнөөр хамгаалхабди. Теэд энэ гансахан лэ зүб политика гэжэ мэдэнэбди. (Альга ташалганууд).

Адуу моридые хороохо ябадалтай хатуугаар тэмсэхэ

...у моридой хүгжэлтын гүрэ...тусэбые Яруунын аймагай кол...д 97,2 процент дүүргэһэн бай...айгша оной 9 һара соо тус ...ай колхозууд 273 толгой адуу ...ноо үхүүлһэн, 371 толгой ху...жа гаргашалһан ба шонодо ...эн байха юм. Адуу моридоо ...иа олоор хорооһон колхозууд ..., «Улаан Яруунa», «Улаан ... Ленинэй, 17-дохи парткон...шиин нэрэмжэтэ колхозууд .... Эдэ колхозууд байгша ... һара соо аяар 60-һаа 90 ... хүртэр адуу моридые хо...байшоо. Мүн 100 толгой эхэ ...э миил 20 унага абаһан бай.... Эдэ баримтанууд хадаа ...моридые үсхэбэрилхэ ба онсо ...р харууһалха ябадалда дээ... колхозуудай хүтэлбэрилэгшэ... болон аймагай малажалай та... харюусалгагүйгөөр хандаһые ...йлнэ. АЖО-е даагша нүхэр ...иев, ахалагша зоотехник нү... Бимбаев гэгшэд адуу моридые ...рилхэ талаар аймагай колхо...ай үнэнтэ байдалыень мэдэхэ... байшоо. Тиимэ дээрэһээ түл...ые зүбөөр эмхидхэжэ, адуу моридойнгоо тоо толгойе олошоруулан, гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн түрүү колхозуудай үльгэр жэшээтэ ажалые бүгэдэндэ нэбтэрүүлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлдэггүй байба. Жэшээлхэдэ, «Комитерн», Карл Марксын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд түл абалгые һайнаар үнгэргэжэ, унагадаа хоролтогүйгөөр тэнжээгээ. Гэбэшье, эдэ түрүү колхозуудай ажалые гээгдэгшэд халан абажа шадаагүй байха юм. Хэрбээ аймагай бүхы колхозууд адуу моридые үсхэбэрилхэ хэрэгтэ нигэжэ хандадаг байбал 670 унагадай орондо 1.195 унагадые абаха жэшээтэй байгаа. Адуу моридой хүгжэлтые бодотоор хангаха ябадал гансахан колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө болохо бэшэ, харин бүхы колхозниигуудай оролдолго хэшээл дээрэһээ болохо байна.

Иимэдэ малажалай талаар сталинска шэнэ табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээнүүдые үнэн сэхээр бэелүүлжэ, адуу моридоо үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые Яруунын аймагай бүхы колхозууд ябашье дүүргэхэ уялгатай.

А. ВИНОГРАДОВ.

Городской үйлсэнүүдые заһан һайжаруулга

...оной үнгэрһэн һарануудай ...да Улан-Удэ городой үйлсэ...ые заһабарилха хүдэлмэри ни...хэгдээ. 1182 дүрбэлжэн метр талмай асфальтаар хушагдаһан байна. Энэ хүдэлмэри мүнөөшье үргэлжэлһөөр.

Адуу малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхын түлөө республиканска мүрысөөе эмхидхэе!

Бурят-Монгол АССР-эй бүхы эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигуудта, колхозуудай малажалай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, зоотехническэ ба ветеринарна мэргэжэлтэдтэ

Кагановичын нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигуудай хандалга

Хүндэтэ нүхэдүүд!

„1946—1950 онуудта БМАССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуулине" манай республикын Верховно Соведэй һаяхан болоһон IX-дэхи сесси баталаа. „Малажалые али болохоор хүгжөөхэ гээшэ дүрбэдэхи табанжэлдэ республикын хүдөө ажалай гол зорилгонь болоно гэжэ тоолохо. Бүхы түрэлэй адуу малай тоо толгойн ургалтын хурдаа түргэн темпые, тэрэнэй ашаг шэмые ба нооһо, арһа мэтые үгэлгые дээшэлүүлхые хангаха, тэрэнэй туһада малажалай үбһэ тэжээлэй базые үргэдхэхэ ба бэхижүүлхэ, адууһа малай һубайлха ба үхэхэ ябадалые усадхаха ..."—гэжэ энэ түсэб соо хэлэгдэнэ.

Энэ үгэ ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнһээ манай республикые, ашаг шэмээр ехэ малажалтай республика болгохо гэһэн ябадал дуудыдаха байна. Бидэнэр малажалһаа абтаха һү, тоһо мэтын бүхы продуктнуудые элбэгжүүлхэ, манай социалистическэ бурят-монголой бүхы ажахы ба культурын бүри ехээр һалбарха ябадал түйлаха еһотойбди.

Тиимэһээ бидэнэр, Кагановичын нэрэмжэтэ артелиин колхознигууд бүхы шадалаа ба мэргэжэлээ колхозно нийтын малажалай хүгжэхэ хэрэгтэ үгэн, бии байгаа хүсөөрөө хүдэлмэрилһэншье, хүдэлмэрилжэшье байнабди. Малшадай оролдон хүдэлмэрилһэнэй ашаар, манай колхоз болзорһоо 4 һараар урид 1946 ондо малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые адуу мореор—100,2 процент, эбэртэ бодо малаар—100,3 процент, хонин ямаагаар—105,3 процент дүүргээ.

Нелондо үбэл нэгэшье мал үхүүлэнгүй ондо оруулһанай ба мал үсхэбэрилхэ түсэбые үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө манай колхоз 1946 оной 3 кварталд соо БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг барижа байна.

Манай колхозой гол баялиг болохо малажал хадаа колхознигуудай шанга шадалтай ба культурно байдалтай болохо шухала үндэһэ һуури мүн. Иимэһээ, 1945-дахи ажахын жэлэй дүнгүүдээр, манай колхознигууд ажалта үдэр бүхэндөө 39 грамм мяха, 40 грамм шара тоһо, 350 грамм бусад сагаан эдеэнэй зүйлые абаһан байгаа. Гадна, 55 эбэртэ бодо мал ба 100 толгой хонид ажалта үдэртэ хубаагдаһан юм. Мүн, 19 колхознигууд малай тоо толгойе олошоруулан, тобир тарлагаар харууһалһанай түлөө 11 толгой эбэртэ бодо мал ба 30 толгой хони ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон абаһан байна.

Колхозник Пыл Доржиевай бүлэ гансал малажал дээрэ хүдэлмэрилһэнэй түлөө 5 хони, 2 бүрүү, 74 килограмм тоһо, 70-аад килограмм мяха 6 центнерһээ дээшэ сагаан эдеэнэй ондоо зүйлнүүдые (творог, брынзэ, аарса) ба 9 мянгаад түхэриг мүнгэ абаһан юм.

Колхозница Лайжа Цыбикова гэгшын нүхэрынь Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронт дээрэ алуулһан байна. Цыбикова өөрынгөө ехэ үхибүүдээр бэеэ гамнангүй хүдэлһэндөө олон тоото ажалта үдэр оложо, тэрээндээ 4 хони, 1 буруу, 40-аад килограмм тоһо, мүн энэ тухай мяха ба 6 мянгаад түхэриг мүнгэ абаһан байна.

Мүнөөшье жэлдэ малажалай олзонууд колхознигуудай ажалта үдэрнүүдтэ горьтойхоноор хубаагдаха. Энээнэй лабтай байһые манай амжалтанууд батална. Аяар сентябриин нэгэндэ һү, мяха, брынзэ, нооһо ба үндэгэ тушаажа, гүрэнтэйгөө дүүрэн тоосообди.

Манай ерэхэ үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэдээ, үбһэ тэжээлэй хуряалгада тусгаар анхаралаа табиһан ба сентябриин 25-да 11.000 центнер эрхим шанартай үбһэ хуряаһан; хониной ба тугалай шэнэ байранууды барһан; малайгаа хуушан байрануудые бүлтыень заһаһан ба дулаалһан байнабди.

Малажалай продуктнуудта улам хэрэгтэй болоһон Эсэгэ ороноо хангахын түлөө бидэнэр, Кагановичын нэрэмжэтэ артелиин эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд, 1946—1947 онуудта адуу малай үбэлжэлгэдэ эдибхитэйгээр бэлэдхэхэ ба жэшээтэ һайнаар малаа үбэлжүүлхэ гэжэ шиидээбди. Иимэһээ үбэлэй үедэ малай бүхы тоо толгойе бүрин түгэс ба шадал хүсыень муудхаагүй байлгахын түлөө социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ еһотой болоно.

Республикын колхозуудай ба малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, бидэнэр доро дурсагдаһан уялгануудые абанабди гэбэл:

1. 1946 ондо малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ талаар өөһэдынгөө түйлаһан амжалтануудые батадхаха.

2. Ниитын малые бүрин түгэс үбһэ тэжээлээр хангаха, хуряагдаһан үбһэнэйнгөө 70 процентһээ бага бэшыень малай үбэлэй байрала орохоһоо урид тус байрануудай дэргэдэ шэрэжэ асарха. Нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхын зорилгоор, үшөө 30 хүнһөө бүридэһэн тусгаар бригадые эмхидхэхэ.

3. 1946 оной октябрь соо Оронгодой нютагта шэнээр баригдаһан тугалай байрые хүсэд бэлэн болгохо ба бүхы зоотехническэ барилганууды заһабарилха, дулаалха, бии байгаа дутуу дунданууды нь бүрин усадхаха. Малай дэбисхэр—хохир халагалалгые хүсэд эмхитэй болгохо.

4. Үбэлэй бэлшээриин газарта адуу малаа зүбөөр харууһалгые эмхидхэхэ, бэлшээридээ малаа адуулха гээшые зүбөөр эмхидхэхэ ба намар-үбэлэй үедэ мал һүрэгөө һайн шанартай тэжээлээр хангаха.

5. Үбэлжэлгэдэ орохоһоо урда тээ малаа үүлтэрээрынь, наһааарынь, тарган тураалхайгаарынь илгажа зүбөөр бүлэглэхэ.

6. Малажалай түрүү стахановецүүдэй дүршэлтэй танилсаха ябадалда тусгаар һаналаа табижа, фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые һургаха ба бэлэдхэхэ. Малажалай хүдэлмэрилэгшэдые байра байдал ба бусад хэрэгсэлээр хангаха тухай ходоо оролдохо, илангаяа адуу мал адуулагшадта ехээр һаналаа табиха.

7. Оронгодой, Тудкультай гэжэ нютагуудтахи малай холын гүүртэнүүдтэ хоер баниин, хоер улаан булангуудай барилга болон тухеэрэлгые 1946 оной октябрь соо дүүргэхэ. Улаан булангуудые лозунгуудаар, плакадуудаар гоёохо, тэндэ уран һайханай ба хүдөө ажалай номуудтай библиотечкэнүүдые бии болгохо.

Нүхэд эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд!

Малай үбэлжэлгэдэ жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхын ба үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсыт гэжэ бидэ таанарые уряалан хандана бди. Адуу малые үсхэхэ түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы хүсөө үгэхэ ба манай республикын хүдөө ажалай гол һалбари—малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ 1946 онийе шиидхэхы жэл болгое!

Манай агууехэ советскэ Эсэгэ орон бүхэжэн мандаг!

Манай инаг вождь ба багша агууехэ Сталин мандаг!

Тус хандалга Закаменай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ артелиин эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ хэлсэгдээ. Суглаанай даалгабаряар гараа табигшад:

Л. Ендонов—колхозой түрүүлэгшэ, **Ц. Порхоев**—партийна эхин организациин секретарь, **Д. Шагжеев**—комсомольско организациин секретарь, **Д. Дармаева**—№ 2 гүүртын ахалагша һаалишан, **Я. Очирова**—ахалагша һаалишан, **Ц. Чимитов**—адуушан, **Д. Бадеева**—үхэршэн, **С. Дымпилова**—үхэршэн, **Ц. Доржиева**—ОТФ-е даагша, **Б. Тубанов**—хонишон, **Ж. Цыденов**—МТФ-е даагша, **Ж. Шагжеева**—ахалагша хонишон.

БАРИЛГЫН МАТЕРИАЛЬНУУДЫЕ БЭЛЭДХЭХЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭЛГЭ ТУХАЙ

Һаяхан БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэриин Управленидэ хабаатай предприятинууд барилгын материал бэлэдхэлгын түсэбые ямараар дүүргэжэ байһан тухай асуудалые хэлсэһэн байна.

Тус Управленидэ хабаатай предприятинуудта 1946 ондо 410 мянган түхэригэй хэмжээнэй лимит үгтэһэн байгаа. Тиин энэ суммаһаа оройдоо 114 мянган түхэриг хэрэглэжэ шадаһан байха юм. Мүнөө тон шухала барилганууды бодхоохо үедэ барилгын материалнуудай Управлени болбол үгтэһэн мүнгэн зөөриие зүбөөр хэрэглэжэ шадаагүй байхаһаа гадна, түсэбөөр хараалагдаһан хэдэ хэдэн шухала хэмжээ-ябуулганууды дүүргээгүй.

Жэшээлхэдэ, 1946 он соо Дээдэ-Березовкын кирпиисын завод хүртэр үргэн харгы хэгдэхэ, Шулуутайн известкын заводто известко галдаха ехэ пеэшэн бариха еһотой байһан аад, энэ хүдэлмэришье эхилэгдээгүй байшоо. Тиихэтэй хамта, мүнөө баригдажа байһан капитальна барилгануудта хэрэгтэй материалнуудые хангаха ябадал тон муугаар табигдаһан, кадрова дүршэлтэ хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ, транспорт ба мүнгэн зөөриие зүбөөр хэрэглэхэ ябадалнууд муугаар табигдаһан ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэриин Управлени капитальна барилгые бодотоор хүтэлбэрилжэ шадаагүй байна гэжэ Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ.

Барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэриин Управлениин хүдэлмэриие эрид һайжаруулха тухай БМАССР-эй Совминэй заседани дээрэ тусхай тогтоол абтаа. Энэ тогтоол соогоо тус Управлениин начальник нүхэр Тармаев гэгшые һаяын үдэрнүүдтэ Управленидэ хабаатай предприятинуудта байгаа дутуу дунданууды дары усадхахые уялгалба.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо Дээдэ-Березовкын кирпиисын заводой ба Шулуутайн известкын заводой хүдэлмэриие һайжаруулха ба үйлэдбэриин хэмжээе ехэдхэхэ талаар хэдэ-хэдэн шухала хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаба.

Социалистическэ культурын байшан

Улан-Удын Пригородно райондо социалистическэ культурын байшан һаяхан нээгдэбэ. Тус байшангай нээгдэхэлээр эндэ залуушуулай вечер үнгэргэгдэһэн байна. Вечертэ суглараагшад ой модоной ба модо урадхуулагшадай Союзай Обкомой дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин харуулһан концертые һайшаалтайгаар харабад.

Е. ПАХУТОВА.

...олото дархашуул

...эр дархалалга болбол нилээд... ...үшэр ба үсэд шанга хүдэлмэри ..., сухаришагүй зориг, ехэ ... хэрэглэдэг ажал мүн ... Дархашуулай тухай ... зоной дунда үльгэр ... хэлсэдэг ба дуу дуулдаг ...иинь дэмы бэшэ. Манай дар...ул булуудха тахалһан юм, ...й балтаар үндэгэнэй сагаанай ... хүрэнгүй халиһынь арилга...юм гэжэ мүнөөшье хүртэр хэл....

...д, урданай сагай кузница соо ... үзэһэн хүнүүд, тэрээн ... эһэ хөө, тооһо шандаруу, ...уняар ба хаб хара ханануу... һайн мэдэхэ байна. ... ...хамын хажуугаар хяһын һү... галинуу..., ялаб ялаб ... ...рай үнэртэй хүхэ манан соо... шэхэ дүлииимэ наяраан түе... соогуур хаб хара хөө болош... ...энги сусанги хүнүүдэй шарай... үзэгдэдэг бэлэй.

...нгаяа тэрэ үеын шэрэм шуд... цех соохи ажал хүдэлмэри ...үндэ хүшэр байһан юм. Ами... бүгшэм халуун ба бүрүүл... ...ы, нюдэ хордомо утаа унияар. ...р сорьемо хүншүү угаар байдаг ...а.

...сал сталинска табанжэлнүүд ...манай заводуудай цехүүд та... ...шагүйгөөр хубилба. Шэл оройтой ...жам үргэн, һэрюун түнгалаг ...рай корпусууд соо наранай ... алтаран байдаг. Хайлуулмал ...ые хэб худар өөрөө юулэжэ ... ковшонууд, хэдэн тонныи хүндэ балтанууд, хүсэ ехэтэй прессүүд, бушуу түргэн хүдэлдэг түмэр дабтадаг автомадууд, түмэр үрэмдэхэ, хайха станогууд нэгэн жэгдээр хүдэлжэ байдагые бидэнэр харанабди.

Манай Бурят-Монгол республика болбол өөрынгөө газарай үргэнөөр, малтамалай баялигаар баруун Европын али нэгэн гүрэнһөө дутахагүй болобошье, сталинска табанжэлнүүд хүртэр манай эндэ түмэр дархалалгын завод гэжэ угта үгы байһан юм.

Харин мүнөө паровозо-бүтээлгын заводой хэдэн километр утатай, олон дабхар гэрэй тухай үндэртэй, шэл оройтой зэргэлэй олон корпусуудые харахадаа, хэнэй досоо омог баяр түрэхэгүйб!

Сохом энэ завод дээрэ манай олонациональна арадуудай ахадүүгэй хани харилсаанай гайхамшаг жэшээнүүд үдэр бүри үзэгдэжэ байдаг юм. Тус заводто олон тоото шэнэ ёһоной, социалистическэ интеллигентнүүд урган гарана.

Жэшээлхэдэ, энэ заводой эгээ ехэ цехүүдэй нэгэн болохо шэрэм шудхалгын цехые эндэ ургаһан гурбан хүбүүд хүтэлбэрилжэ байдаг юм гэбэл: цехын начальник Петр Филиппович Татауров, цехын начальнигые үйлэдбэриин талаар орлогшо Николай Герасимович Вахрушкин, цехын парторганизациин секретарь Алексей Николаевич Зодоев болоно. Эдэ гурбанай хүтэлбэри доро тус цех соо хэдэн олон гайхамшаг мэргэн дархашуул ургаһан байна. Эдэнэй дунда национальна кадрнууд—бурядууд ба казагууд бии. Жэшээлхэдэ, энэ цех соо 9 бурядууд: тэдэнэй дунда хайлуулгын таһагай ахалагша мастер, шэрэм хайлуулха ажалаа эрхимээр табиһанай түлөө Улаан Одоной орденоор шагнагдаһан Дашидондуков, шэрэм шудхагша Николаев ба бусад. Казах Нурпейсов таһагай ахалагша мастераар хүдэлнэ. Ородууд Лысовский, Ведменко ба орденто Можаев гэгшэд тус цехын эрхим стахановецууд мүн. Эдэнэр өөһэдынгөө нүхэдтэ, бурят ба казагуудта үдэр бүриин туһаламжа үзүүлжэ байдаг юм.

Тус цехын мастернууд Гайда, Мигачев, Тыхеев, Гринчук, Мандрусов ба бусад өөр өөрынгөө участогууд дээрэхи хүдэлмэриие эрхим һайнаар табиһан дээрэһээнь тэндэ үдэр бүхэнэйгээ нормонуудые дүүргэхэгүй ябадал гарадаггүй байна.

Иимэдэ һүүлшын гурбан һара соо июнь, июль, август соо шэрэм шудхалгын цех болбол паровозо-бүтээлгынгээ заводай дамжуулгын Улаан тугые барижа байһаниинь гайхалтай бэшэ. Энэ цехын коллектив дээрэ дурсагдагша гурбан ударидагшадайнгаа һайн хүтэлбэриин ашаар үйлэдбэриингээ даалгабариие эрхим һайнаар дүүргэһэн дээрэһээ энэ тугые барижа байна.

Тус заводто паровоз бүтээжэ эхилһэнһээ хойшо цех бүхэнэй гаргадаг продукциин шанар тухай эрилтэ дээшээ ургаһан ба шэнэ эр гаргаха хэрэгтэй болоһон детальнууд нэмэһэн байна. Жэшээлхэдэ, шэрэм шудхалгын цех августын һүүлдэ 35 шэнэ паровозуудай детальнуудые шудхажа гаргаһан байна. Тэрээнһээ гадна, тус заводые зэбсэгжүүлгэдэ хэрэгтэй, мүн паровозуудай заһабарилгада ба түмэрзамай заһабарилгада хэрэгтэй хэдэн олон детальнуудые шудхажа гаргаһан байна. Баһа хүдөө ажахын машинануудта хэрэгтэй зүйлнүүдые шудхажа гаргаа.

Өөрынгөө хүдэлмэришэдые иимэ эрхим һайнаар ударидан хүтэлбэрилжэ шадаһан эдэ гурбан үнэхөөр социалистическэ интеллигентнүүд болбол өөрынгөө хүдэлмэридэ яахадаа иимэ һайнаар бэеэ тойруулан жагсаажа, шэнэ табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэхын түлөө шармайн оролдуулжа шадааб гэбэл, эдэнэр болбол өөһэдөө энэ завод дээрэһээ ургажа гараһан хүнүүд байна.

Татауров болбол 1934 он хүртэр энэ завод дээрэ хүдэлжэ байһанаа, транспортна академида эльгээгдэһэн байгаа. Шэрэм шудхалгын цехэй начальнигай орлогшоор хэдэн жэлдэ хүдэлһэнэй һүүлдэ 1945 оной май һараһаа хойшо энэ цехын начальник болоһон байха юм. Энэ нүхэр болбол өөрынгөө кабинет соо һуужа байдаг бэшэ, харин ехэнхи сагаа өөһэдынгөө хүдэлмэришэдэй дунда, тэдэнэй ажал хүдэлмэриин бүхы жэжэ дутуу дунданууды саг доронь хаража байха газарта үнгэргэдэг байна.

Иимэдэ нүхэр Татауров болбол өөрынгөө цех доторхи үдэр бүриин ямаршье жэжэ заахан дутуу дунда зүйлнүүдые өөрынгөө анхаралһаа алдадаггүй, харин иимэ дутуу дунда зүйлнүүдые гаргадаг хүнүүдэй ушар шалтагаание саг доронь шэнжэлэн хаража заһабарилан байдагынь элитэ. Өөрынгөө хүдэлмэришэдтэ, өөрынгөө мастернуудта шанга эрилтэнүүдые табижа байхадаа Татауров болбол өөрынгөө оролдосото хүдэлмэриин жэшээгээр еһотой социалистическэ журамые баримталжа ябадагаа хүн бүхэндэ элитэ үзүүлдэгһээ гадна, өөрынгөө мэдэл зоригой ба хүнүүдтэ еһотой энхэргэн һайнаар хандадаг байһаниинь бүхы ажалдань эрхим жэшээ боложо үгэдэг байха юм.

Нүхэр Николай Герасимович Вахрушкин болбол түмэрхаргын транспортын Томско институдые дүүргэһэн ба ахалагша гвардиин лейтенантын зэргээр Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтнууд дээрэ дайлдажа, хэдэн дахин правительствын шанда хүртэһэн хүн, өөрынгөө түрэл завод дээрээ ерэхэдээ цехэй начальнигай орлогшоор хүдэлмэрилжэ, эмхидхэлэй талаар өөрынгөө мэргэжэл шадабариие ехэхэнээр харуулһан байна.

Паровозо-бүтээлгын заводой партийна комитет болбол ВКП(б)-гэй историин хурянгы курсые шудалха кружогой хүтэлбэрилэгшээр нүхэр Вахрушкиниие оложо табиһан байгаа. Тус кружок болбол завод дээрээ эгээ эрхим кружогынь мүн байна. Энэ кружогой занятинууд саг дороо болодог ба мүнөө үедэ ВКП(б)-гэй историин 6-дахи бүлэгые шудалжа байнад. Нүхэр Вахрушкин болбол өөрынгөө занятида нягта һайнаар бэлдэжэ, хүн бүхэндэ һонирхолтойгоор хэшээлээ үнгэргэдэг байна.

Алексей Николаевич Зодоев болбол 1932 ондо заводто ерэһэн юм. Тэрэ үедэ мүнөө паровозо-бүтээлгын заводой байһан газар дээрэ заха хизааргүй ой модон байһан байгаа. Энэ завод дээрэ анха түрүүн ерэһэн бурядуудай нэгэн гэбэл Зодоев мүн. Газар малталгын хара хүдэлмэриһөө эхилээд, шэрэм шудхалгын цехэй партийно-организатор хүртэрөө 15 жэлэй турша дотор гайхамшаг мэргэжэлэй замые Зодоев дабажа гараба.

Аүхэр Зодоев болбол өөрынгөө эрдэм мэргэжэлые улам дээшэнь болгохын түлөө эрид шангаар үдэр бүри хүдэлмэрилжэ байха юм. Гансахан өөрынгөө цехын деталь бүхэнэй ямар үнэ сэнтэйгээр бүтээгдэн гаргагдадагые һонирхохоһоо гадна, манай бүхы экономикын байдал тухай теоретическэ асуудалнуудые оролдон шудалжа байдаг хүн байха юм.

Энэ цех дотороо Зодоев болбол түрүүшээр нормировщигоор, мастераар, плановигаар ба һүүл дээрэ экономистаар хүдэлмэрилһэн байна. Большевистскэ партиин член Зодоев болбол өөрынгөө хүдэлмэридэ, цех соохи ажалшан бүхэнтэйгөө нягта нарин холбоотой ба тэдэндээ үдэр бүриин туһаламжа заабари үзүүлжэ байдаг түлөөдөө цехынгээ үйлэдбэриин амжалтые дээшэлүүлжэ байдагынь мэдээжэ.

Иигэжэ манай бурят-монгол дотор ёһотой социалистическэ пролетарска интеллигентнүүд ургажа байна.

Иигэжэ манай түрүүшын гиганг дээрэ түрүү хүнүүд дайгаа дараһанайнгаа һүүлдэ дархан солоео алдаршуулжа байна.

П. ЧЕЧЕТКИН.

ОКТЯБРИИН УРДА ТЭЭХИ МУРЫСӨӨНЭЙ ТУРУУШУУЛ

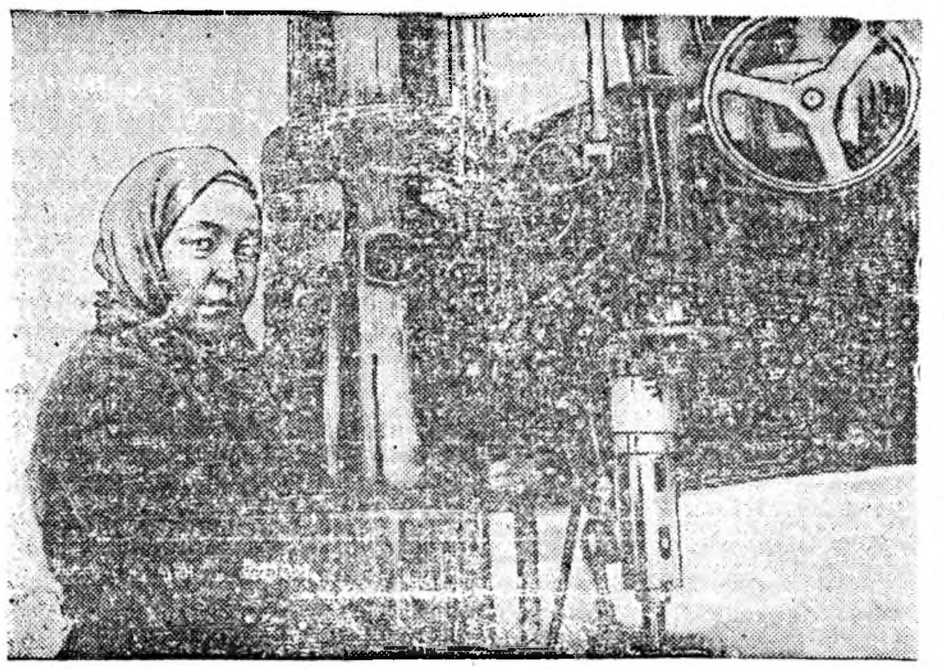

Сталинска шэнэ табанжэлэйтүрүүшүүлэй тоо үдэрһөө үдэртэолошорно. Өөртөө даалгагдаһан түсэбые уридшалан, һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байгаа эрхим стахановецууд ажал хүдэлмэри дээрээ үйлэдбэриин шэнэ шэнэ амжалтануудые туйланад.

Нүхэр Ксения Андреевна Топоркова гэгшэ паровозо-бүтээлгын завод дээрэ үрэмдэгшөөр хүдэлмэрилхэ зуураа, һара бүриингөө даалгабарие 200 ба 250 процент хүртэр дүүргэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зүүн гарһаа К. А. Топоркова ба залуу стахановец А. В. Комаров ажаллажа байна.

И. Красавцевай фото.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Улан-Удын Горпромсоюзай системын хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болбол агууехэ Октябрьска Социалистическэ Революциин 29-дэхи жэлэй ойе үйлэдбэриин эрхим һайн амжалтануудаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ угаа эдибхитэйгээр оролсоһон байгаа.

Тэрээнэй ашаар, зарим үйлэдбэриин артельнүүд октябрь һарынгаа ажалай даалгабарие ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхээр байна. Жэшээлхэдэ, «Победа» промартель (түрүүлэгшэнь Черкашин) энэ һарын түрүүшын декадада һарынгаа түсэб 62,1 процент, «Кооптруд» артель (түрүүлэгшэнь Суздальцев)—50,4 процент дүүргэһэн байха юм.

«Кооптруд» артелиин галантерейнэ цех (эрхилэгшэнь Смолев) һарынгаа үйлэдбэриин даалгабарие 75 процент дүүргэжэ мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябана.

Мүн «Победа» артелиин сабхи оёдог цех үнгэрһэн һарынгаа үйлэдбэриин даалгабарие холо үлүүлэн дүүргэһэн ба энэ һарын даалгабарие 13 үдэрэй турша соо 250 процент дүүргэбэ. Тус цехын сабхи оёгшодой дунда шэн зоригто ажалаараа ба үргэн далайсатай үүсхэлээрээ үгинэй суурхуулһан залуу комсомолец Почитов гэгшэ мүнөө октябрь һарын даалгабарие 301 процент дүүргээд, саашадаа һарын эсэс хүртэр үшөө нэгэ һарын ажалай даалгабарие дүүргэхэб гэһэн уялга абаба.

Мүн тэрэшэлэн «Кооператор комсомолец» артелиин коллективэй дунда һайндэрэй урда тээхи ударна ажалай дэбжэлтэ ехэ. Жэшээлхэдэ, жэлэйнгээ ажалай даалгабарие болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэһэн нүхэд Санжеева, Доржиева, Еремеев, Ламухина ба бусад ерэхэ жэлэй даалгабарие бэелүүлжэ эхилээ.

Н. ЛАЗУНИН.

Намар-үбэлэй модо бэлэдхэлые эрхимээр ябуулха

Байгша оной октябриин 12-13-ай үдэрнүүдтэ Бурмонголлестрестдэ хабаатай ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүдэлмэришэдэй зүблөөн үнгэрбэ. Зүблөөн дээрэ намар үбэлэй модо бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдтэ бэлэдхэл тухай асуудалаар тус трестые эрхилэгшэ нүхэр Афанасенко элидхэл хэһэн байна.

Республикын ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинууд болбол модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ талаар 9 һарынгаа үйлэдбэриин түсэбые модо бэлэдхэлээр—113 процент, шэрэлгээр 103 процент дүүргэбэ. Илангаяа, ой модоной предприятинууд үнгэрһэн июнь ба июль һарануудай түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэжэ, СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй ба ВЦСПС-гэй дамжуулгын Улаан тугые абаһан байна гэжэ нүхэр Афанасенко тэмдэглэбэ.

Намар үбэлэй модо бэлэдхэхэ хүдэлмэринүүдэй ябаса тухай элидхэлшэ хэлэхэ зуураа, ой модоной зарим предприятинууд тэрэ тоодо, Курбын леспромхоз (директорынь Белинский), Сэлэнгын лесзавод (директорынь Юриков), Байгалай леспромхоз ба бусад предприятинууд намар үбэлэй хүдэлмэринүүдтэ хүсэн түгэс бэлэдхэл хэбэ гэжэ зааһан байна.

Мүн тэрэшэлэн Шулуутайн түмэрзамай ветка (начальнигынь Истонин) үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые эрхимээр үнгэргэжэ Зүүн Сибириин түмэрзамай инспекциһээ эрхим һайн сэгнэлтэтэй паспорт абаһан байха юм.

Гэбэшье, мүн үсөөн бэшэ тооной ой модоной предприятинууд үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдтэ обор нобшоор хандажа бэлэдхэлэй шухала хэмжээ ябуулгануудые таһалдуулһан байна. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын леспромхоз (директорынь Сантышев), Хандагатайн леспункт (директорынь Соборов) ба бусад болоно. Эдэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые саг болзор соонь эхилээгүй, эхилбэшье энэ хүдэлмэринүүдые хэлэшэгүй муугаар эмхидхэһэн байна гэжэ хатуу шангаар шүүмжэлбэ.

Элидхэлэй һүүлээр, зүблөөндэ хабаадагшадай зүгһөө өөһэдынгөө предприятиин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай хэлэхэ зуураа, Бурмонголлестрестын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө ой модоной предприятинуудые механизировалха ябадалда, запасной частьнуудаар хангаха болон оперативнаар хүтэлбэрилхэ ябадалда байһан ехэхэн дутуу дундануудые элирүүлжэ большевистскэ хатуу шанга шүүмжэлэл үргэнөөр дэлгэрүүлһэн ба эдэ дутуу дунданууды усадхаха тушаа хэмжээ-ябуулгануудые хараалхаар зааһан байна.

Энэ зүблөөндэ хабаадалсаһан Сибириин ба Алас-Дурнадахи модо бэлэдхэлэй Управлениин начальник Коровин, ВКП(б)-гэй Обкомой секретарие ой модоной ажаүйлэдбэриин талаар орлогшо Могнонов гэгшэд үгэ хэлэжэ, республикын ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай урда байһан зорилго тухай эли тодоор заабад.

Зүблөөндэ хабаадагшад болбол социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ намар-үбэлэй модо бэлэдхэлэй хүдэлмэри эрхимээр бэлэдхэхэ байһанаа мэдүүлһэн ба ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдые эрхимээр хүдэлмэрилхые уряалба.

М. СТАРКОВА—Бурмонголлес трестын партийна организациин секретарь.

КОМСОМОЛЬСКО РЕЙД

ВЛКСМ-эй Яруунын айком аймагай культурно-гэгээрэлэй албан газарнуудай хүдэлмэрие шалгаха комсомольско рейд эмхидхэбэ. Рейддэ хабаадагшад хадаа клубууд, уншалгын байшангууд ба улаан булангуудай хүдэлмэрие шалгаха байна. Тэрээнһээ гадна, тэдэнэр комсомольско организацинуудай, комсомольско залуушуулай ниитын воскресник үнгэргэхэ ябадалдань туһалхатаяа хамта культурно-гэгээрэлэй албан газарнуудай байрануудай заһабарида туһаламжа үзүүлхэ юм. Баһа комсомольско тоосоото-һунгуулиин суглаае үнгэргэлгэдэ ба мүн аймагай комсомольско конференцидэ делегадуудые һунгаха ябадалдань туһалха байна.

Научно-гэгээрэлэй темэнүүдээр лекцинүүд

Август һарада ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой бюрогой заседаниияар аймагай Совэдэй гүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй таһагай дэргэдэ лекторскэ группа байгуулагдаһан байна. Август ба сентябрь һаранууд соо энэ группын лекторнууд научно-гэгээрэлэй темэнүүдээр гурбан лекци уншаа. Эдэ лекцинүүдые 1500 гаран хүнүүд шагнаба. Илангаяа лекци уншалгые энэ группые хүтэлбэрилэгшэ, краеведческэ музейн директор нүхэр Р. Ф. Тугутов ходо үнгэргэнэ.

Городской лектори

Кяхтада городской библиотекын дэргэдэ городской лектори эмхидхэгдэбэ. Эндэ 7 хоног соо четверг бүхэндэ нэгэ дахин лекци уншагдана. Октябрь ба ноябрь һаранудта научно-гэгээрэлэй темээр—«Хүнэй бии бололго», «Газар дээрэ ажа амидаралай бии бололго», «Бурят-Монголой байгаалиин баялиг» гэхэ мэтэ 8 лекци үнгэргэгдэхэ байна.

Зурагуудые зурана

Улан-Удын художественнэ мастерской болбол городой предприяти ба эмхизургаануудай захилаар Октябриин һайндэрэй шэмэглэл болохо элдэб гоё һайхан зурагуудые зуража захалаа.

Уранзурагшад нүхэд Павлов, Окладников гэгшэд табанжэлэй түсэбые харуулһан стендэ зуража байна. Тэрэшэлэн мүн бусадшье уранзурагшанар вождьнарай портреднууд, лозунг ба плакадуудые зуража байнад.

Е. ПАХУТОВА.

Шэнэ пекарни

Хэжэнгын аймагай центр дээрэ хилээмэ бариха пекарни шэнээр баригдажа байна. Тингээд тус пекарни һаяар ашаглалгада оруулагдахань. Баһа, эндэ аймагай социалистическэ культурын байшан заһабарилагдажа дүүргэгдэхэнь ойртоо.

Д. ДОРЖИЕВ.

НИКОЛАЙ БЕСТУЖЕВАЙ ЯБАҺАН ГАЗАРНУУДААР

Николай Бестужевай проектээр баригдаһан Старцевай байшан мүнөө болтор Ново-Селенгинскэдэ байһаар юм. Энэ гэртэ нэгэ үедэ Николай Бестужев өөрынгөө дүү Михаилтай байһан байгаа. Тиигээд һүүлээрынь энэ гэрэй эзэн Старцевайда Николай Бестужев ба тэрэнэй һамган Сэлэнгын бурятка Сипабаеваһаа гараһан хүбүүн хүмүүжүүлэгдэһэн байгаа.

Иимэ дээрэһээ нютагай зон энэ гэрые Бестужевай нэрэтэй холбодог. Мүн иимэ дээрэһээнь 1939 ондо манай республикын Совнарком болбол энэ гэртэ Бестужевай музей нээхэ тухай тогтоол гаргаһан байгаа. Теэд энээнлэ дүйн сэрэг һаад тойбо татаа бэлэй. Гэбэшье, мүнөө үедэ Бестужев тухай элдэб олон экспонадуудай суглуулагатай байһан дээрэһээ энэ асуудалые дахин һэргээжэ табихада тон зохистой гэжэ һанагдана.

Николай Бестужев хадаа холодоо, илангаяа зураа. Ново-Селенгинскэдэ ерэдэг байгаа гэжэ нютагай үбгэдһөө мэдэлэбди. Тэрэ хадаа нютагай зондо элдэб янзын гоё һайхан зурагуудые зуража үгэдэг юм һэн ха. Лескова гэжэ эхэнэрэйдэ Бестужевай зураһан зурагууд бии юм гэхэдэнь, бидэ тиишэ ошоһон байнаб. Тэрэ болбол 70-аад наһанай хүгшэн байба. Тэрэ хүгшэн намда 2 зурагуудые харуулба. Бестужевай зураһан нэгэ зурагынь урдачай итальянскэ уранзураашадай стилээр холст дээрэ тоһотой шэрээр уран наринаар зурагдаһан зураг байба. Нүгөөдэ зурагынь ямар нэгэн городой заха шадарые харуулһан, мүн лэ һонирхолтой зураг байгаа. Хэды ехээр гүйгаашье һаамнай, Лескова өөрынгөө үнэтэ эдэ зурагуудые худалдаха дурагүй байгаа һэн. Теэд хожомынь музейдэ худалдахаяа зүбшөөржэ, музейн дирекциһээ баһсхалан абаа һэн.

Тэрээнһээ гадна, тэрэ хүгшэн өөрынгөө мэдэхые манда иигэжэ хөөрэжэ үгөө һэн. „Николай Бестужев Селенгэдэ ерэжэ һуухадаа энэ нютагай нэгэ буря басагантай гэрлээ һэн. Тиигээд хүбүүтэй болоод, тэрэниинь Старцев үргэжэ абаа һэн“.

Николай Бестужевай гэрнүүдэй байһан газарта мүнөө Сталинай нэрэмжэтэ колхозой заимка байдаг. Би үглөөдэрынь тэндэ ошобоб. Тэрэнэй гэрнүүдэй зарим нэгэниинь мүнөөшье хүргэр байдаар заниа. Жэшээлхэдэ, нэгэ гэрынь пр... ходствын хүдэлмэришэдэй хүүгэдэй яслиин гэр болгогдонхой.

Эндэ Николай Бестужевай, Михаил Бестужевай һамгачайнь ба басаганайнь, декабрист Торсоной хүүр байна. Хүүр дээрэнь бэшэггэй шэрэм памятнигууд табигданхай. Тэдэ памятнигууд Петровско заводто хэгдэһэн байгаа гээшэ ха. Хүүрынь 2,5 метр үндэр шулуун хашаар хүреэлээтэй. Нютагай сомоной совет анхаралаа табижа, тэрэниие жэл бүридэ шахуу сагаанаар будадаг юм. Элэ хаана нютагай зоной дунда Бестужевтанай ехэ суутай ба хүндэтэй байһаниие гэршэлнэ гээшэ.

Ново-Селенгинскэдэ дүтэ байһан Тамча, Загастай, Ахар гэжэ нютагуудаар ябажа, Бестужев тухай хэдэн хөөрөөнүүд, ульгэрнүүдые бэшэжэ абаа. Тэрээн тухай минии хөөрэлдэһэн хүн бүхэн тэрэниие һайн үгөөрөө магтажа хэлэбэд.

Бестужев тухай зоной дунда тараһан ульгэрнүүдһээ зарим нэгэнь эндэ харуулхада болоно.

Бестужевтан олон толгой хонитай байгаа юм һэн ха. Тэдэнэй үбэл болоходо үгытэй нютагай айлнуудта тэжээлгэхээр үгэдэг байгаа. Тэдэниие нэгэ үбэлэй туршада тэжээгээд, гараһан түлынь тэдэ айлнуудынь өөһэдтөө абадаг байгаа юм ха. Иигэжэ хэдэн олон үгытэй, адууһа малгүй бурядууд малтай болоһон гэхэ.

Шираңки Вандан-ов гэжэ нэгэ бурят хүбүүн Бестужевтанайда хүдэлмэрилдэг байгаа. Тэрэ Вандинов гэгшэ үшөө амиды байхадаа Цэдэнжап Дабаевта (минии һаяхан хөөрэлдэһэн үбгэн) ии эжэ хэлээ юм ха: „Нэгэтэ зунай сагта, үбһэндэ орохо үедэ Бестужев бакууһан гурилаар хоёр хүнүүдые хээд, юун бэ гэжэ манһаа асуугаа һэн. Теэд бидэнэрэй хэмнэйшье таажа шадаагүй һэн. Тиихэдэ Бестужев өөрөө тайлбарижа, тэдэ хоёр хаан хатан хоёр гээшэ гэжэ хэлэжэ үгөө һэн. Тиигээд тэдэнээ гэрэйгээ хаяада абаашажа нүхэн соо хээд, дээрэһээнь дабирхай адхаад, булажархёо һэн“. „1917 ондо хаанай унахада, Бестужев зүб лэ хэлээ һэн байна гэжэ ойлгоо бэлэйбди“—гэжэ Дабаев үбгэн дүүргэнэ.

Мүн баһа нэгэ һонирхолтой хөөрөөн бии юм. Зүй нютагта Байса хадын хажуудахи нүхэн сооһоо хүнэй тархи олоод, Батуев Жалсан гэгшэ тэрэнэй тухайгаа Николай Бестужевта хэлэһэн байгаа. Тиихэдэнь Бестужев тэрэниие ошожо хараад, тэрэ нүхые эртэ урда сагай хүнэй байһан газар гээшэ гэжэ хэлэжэ үгэһэн тухай Батуев Жалсанай хүбүүн Балдандоржи хөөрэнэ. Бестужевтан тэрэ Батуевтай ехэ һайн нүхэд юм һэн ха. Бестужев болбол Жалсанда сарьдамал мүнгэн, уран гоёор бүтээһэн дойбод, спирт хэдэг мүнгэн саба бэлэглэһэн байгаа. Тэрэ сабань мүнөөшье хүртэр Балдандоржиндо бии юм.

Иимэһээ наһа бараһан академик Е. М. Ярославский болбол Бурят-Монголдохи ород ба бурят арадуудай хоорондохи бодото хани барисаан декабристнуудай ерэһэн үеһөө хойшо илангаяа хүсэтэйгээр бэхижээ гэжэ тоолодог һэн.

Р. Тугутов.

ПАРИЖСКА АМГАЛАН ТАЙБАНА... КОНФЕРЕНЦИ ДЭЭРЭ

Октябриин 15-ай түгэсхэлэй заседани

ПАРИЖ, октябриин 15. (ТАСС-эй спецкорр). Мүнөөдэр Парижска Амгалан тайбанай конференциин түгэсхэлэй заседани болобо. Заседаниие һүүлэй үдэрнүүдтэ түрүүлэгшын тушаалые конференци дээрэ дүүргэжэ байһан Хитадай делегациин түрүү Го Тай-чи гэгшэ нээбэ.

Заседани болбол делегадууд, айлшад ба хэблэлэй түлөөлэгшэдэй олоор суглараад байхада ... Хүн зоной иимэ олоноор су... байхада Югославска де... һууриида хүн үгы хооһон ба... нюдэндэ ехэ хурсаар торо... рүүлэгшэ болбол заседани... юундэ ерээгүйгөө мэдүүлһэ... гые Югославска делегациһаа... һанаа мэдээсэбэ.

Конференциин түгэсхэлэй заседани дээрэ хабаадалсахаһаа югославска делегаци арсаба

Югославска делегациин бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Югославиин ажа амидаралай интересүүдтэ хабаатай договорой гол гол зүйлнүүд хубилгагдахагүй юм һаань, Югославида тон шухала удхашанартай асуудалнуудаар конференциин дүнгүүд хадаа Италитай эб найрамдалай договорто гараа табиха аргые югославска правительствода олгоногүй. Иимэнүүд шалтагаанууд дээрэһээ Югославиин Федеративна Арадай Республикын делегациин тоолоходонь хадаа конференци болбол Югославиин арадуудые тон ехээр һонирхуулжа байгаа хэдэ хэдэн асуудалнуудые шиидхэхэдээ хуули ёһоной талааршье, үнэн болото дээрээшье буруугаар хандаа. Тиимэһээ тэрэ болбол конференциин түгэсхэлэй заседани дээрэ байлсажа, конференциин һайшааһан дурадхалнуудые Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совэдтэ хүргэхэ ябадалда хабаадалсажа шадахагүй гэжэ тоолоно.

Нэгэн һаналта шиидхэбэринүүдые олохын тулада ба фашистска Италида эсэргүү дайнда нэгэдэһэн бүхы союзнигууд Италитай эб найрамдалай договорто хамтадаа гараа табижа шадахын тулада өөһэдынгөө союзнигуудтай саашадаашье хани барисаатай байхын Югославиин Федеративна Арадай Республикын правительствын бэлэн байһыень Югославска делегаци... тэй нэгэн доро мэдүүлнэ».

Түрүүлэгшын дурадхалаар ... ренци һайшаан дурадхалай ... колые батална.

Энэ һайшаан дурадхалнуу... мынитай, Италитай, Бол... Венгритэй ба Финляндитай ... лагдаха эб найрамдалай д... нуудай проектнүүдтэ хабаат... на.

Түрүүлэгшэ Го Тай-чи ... богонихон түгэсхэлэй үгын ... США-гэй делегациин түрүү ... гэгшэ үгэ хэлэбэ. США-гэй ... гаци конференциин һайшаа... халнуудые Гадаадын Хэр... Министрнүүдэй Совэдтэ д... гэжэ мэдүүлбэ.

Тэрэнэй һүүлээр Бирнс им... резолюцинүүдые дурадхаба ... тэдэнэрэй нэгэндэнь фра... правительствода ба тэрэнэй ... Бидо гэгшэдэ конфе... хабаадагшадта хүндэтэйгөө... даһанайнь түлөө баяр ... дэнэ; нүгөөдэ соонь гене... секретариадта ба ко... циин хүдэлмэридэ туһа... хангажа байгшадта баяр ... дэнэ.

Эдэ резолюцинүүдые дэм... тулада Советскэ делегациин ... В. М. Молотов үгэ абажа ... хэлэбэ:

В. М. МОЛОТОВОЙ ҮГЭ

Господин түрүүлэгшэ, господинууд делегадууд!

Эндэ боложо үнгэрһэн айхабтар ехэ хүдэлмэриин үедэ бидэнэртэ угаа ехэ туһаламжа хүргэһэнэйнь түлөө генеральна секретарьта ба тус конференциин бүхы сотруднигуудта баяр хүргэһэн болон бидэнэртэ иимагта хүндэтэйгөөр хандаһанайнь түлөө господин Бидо ба Франциин правительствода баяр хүргэһэн резолюцинүүдые сонсоод байхадаа советскэ делегаци тэдэниие ехэ дуратайгаар дэмжэнэ (альга ташалганууд). Теэд советскэ делегаци болбол энэ ехэ баярые ба үнэн сэдьхэлэй амаршалгые улам ехэ гоёор ба этигэлтэйгээр мэдүүлхые хүсэнэ.

Бидэнэр эндэ тус конференциин хүдэлмэриин удхашанар тухай үгэ сонособобди. Бидэнэй хэн бүхэмнай мүнөө үедэ энэнэй тухай һанангүй байжа шадахагүй байнабшуу. Гансаханшье эндэ байгшад бэшэ, тэрэшэлэн эндэһээ ондоо тээ байгшад, энэ зал соо һуугшадһаа нилээд олон хүн зон тус конференциин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай мүнөөдэр бодомжолжо байнад.

Дэлхэйн хоердохи дайнай һүүлээр үнэхөөр бата бэхи, тогтууритай эб найрамдалта ба арадуудай аюулгүй байдалые тогтоохын түлөө арадуудай хүсэл эрмэлзэлгын айхабтар ехэ ургаад байхада, дайн сэрэгэй хүшэр хүндэ жэлнүүд тухай, фашизмын гаргаһан гэмтэ ябадалнууд тухай, һүүлэй элэ жэлнүүдэй бэрхэшээлнүүд ба шалгалтанууд тухай һанажа ябадаг хадаа тэдэнэр конференциин дүнгүүдтэ иимээр хандана.

Советскэ делегаци болбол манай ниитын илалтада өөрынгөө хубиие оруулһан оронной түлөөлэгшэ мүн. СССР-эй оруулһан энэ хубинь дайсаниие хяа бута сохихо агууехэ хэрэгые түйлахада ба дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүлээр бии болоһон фашизмһаа арадуудые сүлөөлхэдэ агууехэ удхашанартай хэрэг байһан тулалаа союзна ба нэгэдэмэл арадуудай дунда үргэнөөр мэдэрэгдэһэн байна.

Мүнөө союзнигууд эб найрамдалта ба арадуудай аюулгүй байдалые тогтоохо хэрэгые ... байхадань бидэнэрэй түлө... дэнь боложо байһан С... Союз болбол дайнай үедэ ... рэй туйлахаяа оролдожо ... зорилгын түлөө тэмсэлые ... лүүлхэ гээшые өөрынгөө уял... тоолоно. Демократическа эб... рамдалай түлөө бидэнэрэй ... байгаа тэмсэл ехэнүүд ба ... оронуудай эгээл шухала ... сүүдтэ тааараха, эб най... да дуратай бүхы ара... тон дүтын интересүүдтэ ... гэжэ бидэнэр этигэнэбди. (... ташалганууд). Энэ тэмсэл... римдаа бусадай дурагүйшье ... демократическа эб найра... түлөө, арадуудай аюулгүй бай... хангахын түлөө тэрэ тэмсэл... һон үгөөр бэшэ, харин болото... дээрэ ябуулнабди. Бидэнэр ... скэ хүнүүд энэ агууехэ ... үнэн сэхэбди. теэд өөрынгөө ... урдахи уялгаһаа хүтэлбэри... шадаха зэргээрээ тон лэ ... ба хүсэтэйгөөр энэ тэмсэл... шодоошье ябуулхабди» (Аль... шалганууд).

* * *

Французска правительство... конференциин персоналда ... хүргэһэн резолюциие дэмжэ... танска делегациин түрүү Бе... заседани дээрэ түрүүлэгшөөр... гаа Го Тай-чи гэгшэ үгэ хэ... Дурадхагдаһан резолюцинууд... гэн һаналаар абтаба.

Тэрэнэй һүүлээр Го Тай-чи ... делегацинуудай һайшаалга... түрүүлэлгые французска пра... ствын түрүү Бидо гэгшэдэ үг...

Бидо гэгшэ түрүүлгые абаж... хэлэхэдээ, конференциин хэ... дэлмэри тухай хэлэбэ. Гэхын... жуугаар, Бидо өөрынгөө үг... хэдэ хэдэн асуудалнуудаар ш... ренциин нэгэн һаналта шиид... нүүдые туйлаагүйдэнь гаана... байһанаа мэдүүлбэ. Тэрэ б... бата бэхи эб найрамдалые ... хын түлөө хүсэеэ табихые ... ренцидэ хабаадагшадые уряа...

Тэрэнэй һүүлээр французска ... вительствын түрүү Парижска ... галан тайбанай конференциие ... даба гэжэ соносхобо.

Польско гүрэнэй ажал-ябуулагшад Белградта ерэбэ

БЕЛГРАД, октябриин 19. (ТАСС). Үсэгэлдэр, президент Берут, маршал Роля-Жимерский ба бусад Белградта ерэбэд. Польско гүрэнэй ажал ябуулагшадта ёһололой угталга хэгдэһэн байна. Аэродром дээрэ Маршал Тито, доктор Рибар, Югославиин министрнүүдэй Совэдэй членүүд, генералитет, Бел... та байгаа бусад оронуудай ... сайдууд, элшэн түлөөлэгш... бусад тэдэниие угтаба.

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖА...

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, с... хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений — 2-64 (2 зв.).

Н—00729. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж ...